

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE'YE OKUMAK İÇİN GELEN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ
(SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)**

Mahmoud Ayman ELKURDI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özden GÜNEŞ

EYLÜL- 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE'YE OKUMAK İÇİN GELEN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYİNİN
BELİRLENMESİ (SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mahmoud Ayman ELKURDI

Enstitü Anabilim Dalı: Sosyal Hizmet

“Bu tez 29/09/2022 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Zafer DANIŞ	Başarısız
Doç. Dr. Neşide YILDIRIM	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Özden GÜNEŞ	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmaları.)

Mahmoud Ayman ELKURDI

29/09/2022

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimime devam edebilmem için gurbette kendilerinden uzak kalmamın hüznüne dayanan aileme ve gurbette her zaman yanımda olan sevgili arkadaşşıma; her şeyden önce hepsine sonsuz teşekkürleri borç biliyorum. Ayrıca, tez çalışmam sürecinde sabır ve anlayışla her türlü desteği sağlayan, tavsiye, yönlendirmeleri ile bana yol gösteren değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özden GÜNEŞ'e çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans programında derslerini alıp tecrübesinden yararlandığım, bana her türlü desteği sağlayan bütün öğretim ve jüri üyelerine Prof. Dr. M. Zafer DANIŞ'a ve Doç. Dr. Neşide Yıldırım YILDIRIM'a teşekkür ve minnetlerimi sunarım. Ayrıca, tezimin hazırlık sürecinde bana kıymetli zamanını ayırıp yardımcı olma anlayışını hiç aksatmayan değerli Arş. Gör. Zeynep ATALAY'a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak yüksek lisans eğitimim boyunca bana sürekli destek veren arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Mahmoud Ayman ELKURDI

29/09/2022

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii

GİRİŞ	1
--------------------	----------

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	9
---	----------

1.1. Sorunun Tanımı	9
---------------------------	---

1.1.1. Sosyal Sorunlar.....	9
-----------------------------	---

1.1.2. Psikolojik Sorunlar	11
----------------------------------	----

1.1.3. Psikososyal Sorunlar	13
-----------------------------------	----

1.2. Depresyon.....	14
---------------------	----

1.2.1. Depresyon Türleri.....	15
-------------------------------	----

1.2.2. Depresyonun Fiziksel Belirtileri	17
---	----

1.2.3. Depresyonun Nedenleriyle İlgili Bazı Kuramlar.....	18
---	----

1.2.4. Farklı Teorilere Göre Depresyon Tedavisi.....	22
--	----

1.3. Sosyal Hizmet ve Depresyon.....	24
--------------------------------------	----

1.3.1. Üniversite Öğrencileri Arasında Depresyonla Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü	25
--	----

1.3.2. Sosyal Hizmet Uzmanı Müracaatçın / Müracaatçının Ailesi Hakkında Ne Öğretmelidir?.....	25
---	----

1.3.3. Depresyondan Muzdarip Müracaatları Tedavi Etmek ve Onlarla İletişim Kurmak için Hangi Sosyal Hizmet Modelleri Kullanılır?.....	26
---	----

1.3.4.1. Bilişsel Davranışçı Terapinin Amaçları.....	27
--	----

1.3.4.2. Bilişsel-Davranışçı Terapi Modelinde Müdahale Teknikleri.....	27
--	----

1.3.4.3. Bilişsel-davranışçı Terapinin Aşamaları Üç Temel Aşamadan Oluşur.....	28
--	----

1.3.4.4. Depresyonu Açıklamada Bilişsel Teori Kullanımı	29
---	----

1.4 Literatür Taraması	29
------------------------------	----

1.4.1. Psikososyal Sorunlarla İlgili Çalışmalar	29
---	----

1.4.2. Depresyon Üzerine Çalışmalar	32
---	----

BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	35
2.1. Yöntem	35
2.2. Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri	35
2.3. Araştırma Evreni	36
2.4. Araştırma Örnekleme	37
2.5. Veri Toplama Araçları.....	45
Veri Toplama Aracını Kurma Basamakları.....	46
2.5.1. Demografik Özelliklerin Tanımlanma Bölümü	46
2.5.2. Beck Depresyon Ölçeği	46
2.5.2.1. Beck Depresyon Ölçeği: Geçerlilik, Güvenirliliği	47
2.5.2.2 21 Maddenin Son Halinin Belirlenmesi	48
2.5.3. Çalışma Aracının Üçüncü Bölümü İse Aşağıdaki Soruyu İçermektedir	48
2.6. Çalışma Aracının Geçerliliği	49
2.7. İki Çalışma Aracının Kararlılığı	49
2.8. İstatistiksel İşleme Veri Analizi	49
2.9. Çalışmanın Sınırlılıkları ve Sayıtları.....	50
2.10. Çalışma Prosedürleri	50
BÖLÜM 3: BULGULAR.....	51
3.1. Araştırma Sonuçlarının Sunumu	51
3.1.1. Birinci Sorunun Yanıtlanmasına İlişkin Bulgular	51
3.1.2. İkinci Sorunun Yanıtlanmasına İlişkin Bulgular	53
SONUÇ	62
KAYNAKÇA.....	70
EK	76
ÖZGEÇMİŞ	90

KISALTMALAR

APA	: Amerikan Psikiyatri Birliği
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
DSM-IV	: Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel Sınıflandırması El Kitabı
DSM-III	: Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı
SPSS	: Sosyal Bilimler İstatistik Paketi
NASW	: Uluslararası Sosyal Çalışmacılar Birliği
SSWAA	: Amerika Okul Sosyal Hizmet Derneği
APD	: Amerikan Psikiyatri Derneği
BDI	: Bek Depresyon Envanteri
BDÖ	: Bek Depresyon Ölçeği
BDI-II	: Bek Depresyon Envanteri İkinci Baskı
MDD	: Majör Depresif Bozukluk
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
M.Ö. IV	: Milattan Önce 4. Yüzyıl
KYK	: Kredi Yurtlar Kurumu
Akt.	: Aktaran
Ark.	: Arkadaşları
E.T.	: Erişim Tarih

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	: Çalışma Örnekleme Üyelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Verileri	37
Tablo 2	: Çalışma Örnekleme Üyelerinin Yaş Grubu Değişkenine Göre Verileri	37
Tablo 3	: Medeni Durum Değişkenine Göre Çalışma Örnekleme Üyelerinin Verileri	38
Tablo 4	: Eğitim seviyesi Değişkenine Göre Çalışma Örnekleme Üyelerinin Verileri	38
Tablo 5	: Not Ortalaması Değişkenine Göre Çalışma Örnekleme Üyelerinin Verileri	39
Tablo 6	: Derslerimde Başarısız Olmaktan Korkuyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri	39
Tablo 7	: Derslerime Yoğunlaşmakta Zorlanıyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri	40
Tablo 8	: Türkçe Dil Seviyesi Değişkenine Göre Çalışma Örnekleme Üyelerinin Verileri	40
Tablo 9	: Araştırma Örnekleme Üyelerinin Türkçe Hayatım ve Çalışmalarımda Bana Engel Teşkil Ediyor Değişkenine Göre Verileri	41
Tablo 10	: Uyruk Değişkenine Göre Çalışma Örneklem Üyelerinin Verileri	41
Tablo 11	: İkamet Yeri Değişkenine Göre Araştırma Örnekleme Üyelerinin Verileri .	42
Tablo 12	: Aylık Harcama Miktar Değişkenine Göre Araştırma Örnekleme Üyelerinin Verileri	42
Tablo 13	: Maddi Sorunlarım Var Değişkenine Göre Araştırma Örnekleme Üyelerinin Verileri	43
Tablo 14	: Araştırma Örnekleme Üyelerinin Değişkene Göre Verileri: Aylık Gelir/Gider Yeterli Mi?.....	43
Tablo 15	: Herhangi Bir Taraftan Burs Alıyor Musunuz? Değişkene Göre Örneklem Üyelerinin Verileri	44
Tablo 16	: Ülkemdeki Ailemi ve Yakınlarımı Özlüyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri	44
Tablo 17	: Yabancı Bir Ülkede Okuduğuma Pişmanım Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri	45
Tablo 18	: Beck Depresyon Ölçek Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	52
Tablo 19	: Depresyon Düzeyi Ortalamaları	53
Tablo 20	: Cinsiyete Göre Depresyon Düzeyine İlişkin T-Testi Tablosu.....	54

Tablo 21 : Yaşa Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	54
Tablo 22 : Medeni Duruma Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	55
Tablo 23 : Eğitim Seviyesine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	56
Tablo 24 : Not Ortalamasına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	56
Tablo 25 : Not Ortalamasına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin Scheffe Analiz Sonuçları	57
Tablo 26 : Dil Seviyesine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	58
Tablo 27 : Uyruğa Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	59
Tablo 28 : İkamet Yerine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu.....	59
Tablo 29 : Aylık Harcama Miktarına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu	60
Tablo 30 : Aylık Harcama Miktarına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin Scheffe Analiz Sonuçları	61

ÖZET

Başlık: Türkiye'ye Okumak İçin Gelen Üniversite Öğrencilerinin Depresyon Düzeyinin Belirlenmesi (Sakarya İli Örneği)

Yazar: Mahmoud Ayman ELKURDI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özden GÜNEŞ

Kabul Tarihi: 29/09/2022

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) +76 (ana kısım)
+ 14 (ek)

Bu araştırma, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde 2021-2022 eğitim –öğretim yılında Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan gelen öğrenciler arasında depresyon düzeylerini ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Mevcut çalışma, konu ve amaçlarla bağlantılı olarak betimsel analitik metodu kullanmıştır. Bu minvalde araştırma süresince araştırmacının müdahalesi olmadan olaylar ve fenomenler gerçekte oldukları şekliyle incelenmiştir. Anket, çalışma örnekleminde veri toplamak için kontrollü bir araç olarak kullanılmıştır.

Depresyon düzeyini belirlemek için Beck Depresyon Ölçeği (BDI-II) kullanılmıştır. Çalışma örneklemini Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan gelen (333) öğrenciler oluşturulmuştur.

Araştırmacı, anketi Google Drive özelliğini kullanarak elektronik olarak dağıtmış ve SPSS programını kullanarak çalışmanın sonuçlarını analiz etmiştir.

Araştırma neticesinde mezkûr üniversitelerde okuyan Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan gelen öğrenciler arasında depresyon düzeyinin 16,2 hafif olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin arasında cinsiyet, yaş, medeni ve eğitim durumu, dil düzeyi ve ikamet yeri değişkenlerine bağlı olarak öğrencilerin depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak önemli bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak öğrencilerin depresyon düzeylerinde not ortalama değişkenine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu gösterilmiştir. Aylık harcama değişkenine göre öğrencilerin depresyon düzeylerinde de istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır.

Son olarak, araştırmanın bulguları doğrultusunda araştırmacı, üniversitelere, kuruluşlara ve araştırmacılara yönelik öneriler geliştirmiş ve ayrıca öğrencilerin depresyonunu hafifletmeye ve önlemeye yönelik sosyal hizmet bakış açısıyla önerilerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Depresyon, Sosyal Hizmet, Beck, Arap Ülkeleri

ABSTRACT	
Title of Thesis: Determination of Depression Level of University Students Coming to Turkey to Study (Sakarya Example)	
Author of Thesis: Mahmoud Ayman ELKURDI	
Supervisor: Assist. Prof. Özden GÜNEŞ	
Accepted Date: 29/09/2022	Number of Pages: vii (pre text) + 76 (main body) + 14 (add)
<p>The study aimed to determine the level of depression among students from Palestine, Syria, Iraq, Yemen, and Libya in the 2021-2022 academic year at Sakarya University and Sakarya University of Applied Sciences.</p> <p>The current study used the descriptive analytical method for its suitability to the subject and objectives of the study. The questionnaire had used as a controlled tool to collect data from the study sample members and used the Beck Depression Scale BDI-II to determine the level of depression. The researcher distributed the questionnaire electronically using the GOOGLE DRIVE feature and analyzed the results of the study using the SPSS program.</p> <p>The study sample consisted of 333 students from Palestine, Syria, Iraq, Yemen, and Libya studying at Sakarya University and Sakarya Applied Universities.</p> <p>According to the study's findings, determined that the level of depression was 16.2 mild among students.</p> <p>The results of the study also showed that there was no statistically significant difference in the depression levels of the students depending based on gender, age, marital status, education level, language level and place of residence.</p> <p>The results of the study showed that there were statistically significant differences in the depression levels of the students depending on the grade point average variable and according to the monthly expenditure.</p> <p>Finally, based on the study's findings, the researcher devised proposals for universities, organizations, and researchers, as well as proposals from the perspective of social work aimed at alleviating and preventing student depression.</p>	
Keywords: University Students, Depression, Social Work, Beck, Arabic Countries	

GİRİŞ

Türk üniversiteleri bütün alanlarda akademik eğitim ve idari yapılanma yönünden hızlı bir büyüme ve gelişme göstermektedir. Türk üniversiteleri, kültürel değişim programları ve karşılıklı anlaşmalar çerçevesinde eğitim görmek için Arap ve Batılı ülkelerinden gelen öğrenciler arasında çok popüler olmuştur. Türkiye'nin bu öğrencilere burs imkânları sunması da ayrıca öğrenciler için tercih sebebidir. Bu sebeple Türk kamu ve vakıf üniversitelerinde özellikle Arap ülkelerinden gelen öğrencilerin sayısının arttığı görülmektedir.

Genel olarak, Türkiye'de yetkililer ve eğitim sürecinde yer alan uzmanlar tarafından üniversite eğitime büyük önem verilmektedir. Aynı zamanda bu yaklaşımın gereği olarak öğrencilerin her türlü talebine cevap verilmektedir. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları zorlukların sebep olduğu sosyal ve psikolojik sorunlarla ilgilenmek, öğrencinin verimliliği ve akademik performansı ile ilgili temel konulardan biri olarak görülmektedir. Modern çağa özgü sorunlar olan; çok yönlü çatışmalar, hayatın ihtiyaçlarının artması, değerlerin hızla yozlaşması ve kültürel değişimler farklı risk, tehdit, kaygı ve gerilimlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Öğrencinin hedeflerine ulaşmasını ve güdülerini tatmin etmesini engelleyen psikolojik ve sosyal yönden uyumunun zayıf olması korku, depresyon, kaygı, çaresizlik vb. birçok psikolojik rahatsızlığa neden olmaktadır (Abdülmecid, 2004).

Öğrencilerin ülkelerinde karşılaştığı psikolojik, sosyal, sağlık ve eğitimle ilgili sorunlar, fiziksel gelişim sorunlarından çok daha ağır basmaktadır. Öğrencilerin karşılaştığı sorunların, genel olarak toplumsal veya kişisel düzeyde bilinmesi ve uygun çözümler geliştirilmesi kaçınılmaz olarak eğitimin kalitesine katkıda bulunacaktır. Bunun sonucunda da eğitim en geniş anlamıyla öğrenciler için yaratıcılık, yenilik ve kendini geliştirmiş olma niteliklerine sahip üstün bir kişilik oluşturma fırsatları sunacaktır. Bu, gelecekte onların hayatın zorluklarının üstesinden gelmelerini sağlayabileceği gibi ayrıca onları başarısızlığa ve hayat mücadelesinde zayıf kalmaya götüren ve sonunda da geleceğini kaybetmesine yol açmaktadır (Al-Ajla, 2012).

Üniversite öğrencilerinin karşılaştığı sorunlar, çok sayıda faktör ve değişkene göre ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle beşerî, sosyal ve eğitim bilimlerinde ele alınan önemli konular arasında yer almaktadır. Yaşadıkları çevre ile ilgili olan sorunlar başta

olmak üzere, bunların üniversite öğrencilerinin psikolojik ve sosyal yönünü etkilediği görülmektedir. Özellikle siyasi, ekonomik ve sosyal istikrarsızlıklar yaşanan ve bunun savaflara ve silahlı çatışmalara dönüşmesi sonucu ölüm, yıkım, yerinden edilme ve maddi kayıplar gibi ağır trajedilerin yaşandığı Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya gibi ülkelerden gelen öğrenciler için durum daha ileri boyutlardadır. Psikolojik, sosyal ve ekonomik olarak genelde toplumu özelde de öğrencileri etkileyen bu sorunların yaşa, cinsiyete, hayat tecrübesine, sosyal, ekonomik ve psikolojik duruma göre türü ve şiddeti farklılık göstermektedir.

Bu nedenle bu öğrencilerin akademik, sosyal ve psikolojik yönden gelişme ve ilerleme taleplerinin karşılanması gerekir. Bu da sağlıklı ve bütünleşik bir gelişme ve ilerleme elde etmelerini sağlamanın ve ülkelerinde kendilerine ve toplumlarına fayda sağlayacak hedeflerine ulaşmalarının yolunu açmayı gerektirir. Bu amaçla, genel olarak karşılaştıkları psikolojik ve sosyal sorunların ortadan kaldırılması ve zorlukların üstesinden gelinmesi ve özel olarak da Türkiye'deki eğitim hayatlarında performanslarını olumsuz etkileyen kendilerini depresyonda hissetmekten koruyan uygun bir eğitim ortamı sağlanmalıdır. Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören yabancı öğrenciler, bir yandan eğitim için bir yerden başka bir yere gelmiş olmanın getirdiği sorunlar, diğer yanda da yeni eğitim ortamlarında karşılaştıkları sorunlarla karşı karşıyadırlar.

Çalışmanın Sorunu

Psikososyal sorunlar, öğrencilerin eğitimin her kademesinde karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri olarak kabul edilmektedir. Çünkü eğitim, tüm bilişsel sistemlerle ve öğrenciyi çevreleyen koşullarla yakından ilişkili olup yaşamın her alanında gelişime katkıda bulunan bir süreçtir (Retshard, 2015). Psikososyal sorunlar, kişinin maruz kaldığı ve bu dengesizliği aşmada güçlük çektiği psikolojik veya sosyal bir dengesizlikten kaynaklanan psikolojik ve sosyal istikrarsızlık durumunu ifade eder. Bu belirtiler, savunmacı veya saldırgan tutumlar ve düşük akademik başarı gibi çeşitli biçim ve şekillerde ortaya çıkar (Shadid, 2015).

Türk üniversiteleri büyük miktarda uluslararası öğrencilerin yer aldığı farklı ve çeşitli uzmanlık alanlarına sahiptir. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Yükseköğretim Kurulu tarafından Türkiye'nin her yerinde yayınlanan en son istatistiklere göre, toplam

uluslararası öğrenci sayısı genel olarak 142.933 erkek ve 81.019 kız olmak üzere 223.952 öğrenciye ulaşmıştır. Sakarya ilinde uluslararası öğrencilerin sayısı 3715 erkek ve 1715 kız olmak üzere toplam 5503'e ulaşmıştır. Ayrıca, daha özel olarak, (Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya) ülkeleriyle sınırlı olarak Sakarya ilindeki üniversiteler, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde yurt dışından gelen öğrencilerin sayısı 1.367 erkek ve 627 kız olmak üzere 1994'e ulaşmıştır ve bu sayılar her yıl artmaktadır (YÖK, <https://istatistik.yok.gov.tr>, E.T. 20/07/2022).

Türkiye'deki üniversitelerde, özellikle Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya gibi ülkelerden gelen çok sayıda öğrenci çeşitli bölümlerde öğrenim görmektedir. Bu öğrenciler, üniversite içinde ve dışında geldikleri ülkelerdekinden farklı sosyal ve ekonomik bir ortamla karşılaşmakta bu onların çeşitli sorunlarla yüz yüze kalmalarına yol açabilmektedir. Türkiye'de öğrenim hayatlarında performanslarını, sosyal uyumlarını ve ikametlerini etkileyen bu sorunları tespit etmek, çözüm bulmada ya da sorunlarını hafifletmede yardımcı olabilir.

Depresyon; öğrenciyi düşünme, etkileşim ve sosyal ilişkiler açısından bariz bir şekilde etkileyen, öğrencide özgüven yokluğu ve toplum içinde değersizlik duygusu hissetmesine yol açan en önemli psikososyal sorunlardan birisidir. Depresyon hali, öğrencinin yetenekleri üzerinde olumsuz etki yapar (Salman ve Nada, 2013). Depresyon; en az iki hafta veya daha uzun süre üzüntüye, ilgi ve tutku kaybı hissine neden olan bir davranış bozukluğudur. Normal üzüntü nöbetleri veya zayıflık belirtilerinden çok farklıdır. Depresyondan basitçe kurtulmak mümkün değildir (Sparks, 2019).

Dünyada yaklaşık 280 milyon kişi depresyona maruz kalmaktadır. %5,0'inin yetişkin ve %5,7'sinin 60 yaş üstü yaşlıların oluşturduğu dünya çapındaki insanların %3,8'inin yakalandığı tahmin edilmektedir. Depresyon ile günlük hayatın zorlukları nedeniyle olağan karakter değişimleri ve geçici tepkiler arasında fark vardır. Depresyon, orta veya yüksek bir şiddette tekrarlıyorsa, ciddi bir sağlık durumuna yol açabilir. Depresyona yakalananlar için mustarip olanlar için ciddi ıstıraplara ve iş, eğitim ve aile hayatının etkilenmesine neden olabilir (WHO, 2021, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/depression>. E.T. 01/06/2022).

Bu nedenle Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören yabancı ülkelerinden gelen öğrencilerin, ülkelerinde son dönemde yaşanan değişimler, savaşlar ve krizlerin kendilerinde yol açtığı depresyon düzeylerinin bilinmesine yönelik bilimsel bir çalışma yapılması, sorunlarının saptanması, nedenlerinin ve depresyon düzeylerinin belirlenmesi için alan araştırması yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın Konusu

Bu çağda her alanda artan hayat zorlukları, savaşlar, krizler ve hızlı gelişmeler birçok çatışmanın, sosyal ve kültürel zorlukların, depresyon da dahil olmak üzere pek çok ruhsal bozukluğun yayılmasına büyük katkı sağlayan şeylerin ortaya çıkmasına neden olabilir. Depresyon, normal duygusal ve sosyal gelişimi engeller ve sosyal uyum oranında azalmaya ve dolayısıyla psikolojik güvenlik hissinin kaybolmasına yol açar.

Üniversite dönemi, gençler için yeni bir dünyanın başlangıcı olarak kabul edilir ve bazen birçok öğrenciden beklenenin tam tersi de ortaya çıkar. Bu dönem bazıları için korkutucu olabilir ve onları üzüntü ve depresyon duygularına maruz bırakabilir. Depresyon, kalıcı bir üzüntü hissine neden olan ve olağan şeyleri yapma arzusunun kaybolmasına neden olan bir hastalıktır. Depresyon, üniversite öğrenimi sırasında lisans eğitimi döneminde başlar ve üniversite öğrencileri, kendilerini psikolojik ve sosyal olarak etkileyen birçok zorluk, baskı ve sıkıntıyla karşı karşıya kalırlar. Bu aşamadaki öğrenciler yeni programa ve eğitim çalışmalarının zorluğuna uyum sağlamakla ve oda arkadaşlarıyla yaşama alışmakla karşılaşılırlar. Yeni finansal harcamalar ve yeni arkadaşlar önemli stres ve psikolojik baskı kaynağı olabilir. Lisans eğitimi döneminde depresyonun öğrenciler üzerinde akademik performansın düşmesi, sigaraya başvurma ve bazen alkol ve uyuşturucu bağımlılığı gibi tehlikeli davranışlar gibi çeşitli etkileri vardır.

Depresyon düzeyini ve öğrenciler arasındaki yaygınlığını bilmek, nedenlerini araştırmak ve farklı değişkenlerin öğrencilerin depresyon düzeyine etkisini belirlemek oldukça önemlidir. Çünkü bu tespitler, sorunun çözümüne ve yayılmasının azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca eğitim ve akademik uzmanlıkla ilgili programların geliştirilmesine ve öğrencilerin mesleki beklentilerini gerçekleştirmelerini ve gelecek hedeflerine ulaşmalarını sağlamaktadır.

Bu nedenle çalışmanın konusu, Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören ve çeşitli değişkenlere göre değerlendiren Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyinin belirlenmesine yöneliktir.

Çalışmanın Amacı

A.1 Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerini ölçmeyi amaçlanmıştır.

A.2 Araştırma örneklerinde yer alan demografik değişkenler arasında depresyon düzeyinde farklılıklar olup olmadığını belirlemek.

A.3 Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerde depresyona yol açan nedenleri belirlemek.

A.4 Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasında depresyon hissini azaltmak için öneriler ve tavsiyelerde bulunmak.

Çalışmanın Önemi

Çalışmanın önemi, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeylerini ölçmeye yönelik bir çaba olması ve öğrencilerin depresyon hissini aşmalarına ve özel hayatları ile eğitim hayatları üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaya katkıda bulunmak için atılan bir ilk adım olmasından kaynaklanmaktadır. Çalışmanın önemi iki açıdan ortaya çıkmaktadır;

Teorik Önem

Bu çalışmanın, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin yaşadığı depresyonla ilgili bilgilere katkı sağlamıştır. Yapılan araştırmalara göre Türk üniversitelerinde öğrenim gören özellikle Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya gibi ülkelerinden gelen öğrencilerin yaşadığı depresyonla ilgili bir çalışma yapılmamıştır. Çalışma, öğrencilerin depresyon

düzeşinin ortaya çıkarılmasına, tanımlanmasına ve olumsuz etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunmuştur.

Pratik Önem

Çalışmanın pratik önemi aşağıdaki gibidir:

1. Çalışma, önemli bir konu olan depresyonu bilimsel araştırma düzeyinde ele almaktadır.
2. Psikolojik sorunlar, sosyal sorunlarla yakından ilişkilidir ve bu sorunların, en önemlisi eğitim uyum olmak üzere öğrencilerin ruh sağığı üzerinde farklı etkileri vardır.
3. Araştırmacının nedenlerini öğrenebileceğı, bunları tedavi etmenin yollarını bulabileceğı ve önerilerde bulunabileceğı genel olarak psikososyal sorunları ve özel olarak da depresyonu anlamının önemi gittikçe artmaktadır.
4. Türk üniversitelerinde son dönemde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenci sayısının artması nedeniyle karşılaştıkları sorunları azaltmak onların verimli bir eğitim hayatı sürdürmelerine katkıda bulunmuştur.

Çalışmanın Yöntemi

Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden Türkiye'ye okumak için gelen üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyinin belirlenmesi isimli araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemi, alan araştırmasıyla tanımlayıcı-analitik gerçekleştirilmiştir. Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden seçilen toplam 333 öğrenci rastgele seçilerek anket yaptırılmıştır. Anketler aracılığıyla elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak IBM SPSS 22.00 programına işlenmiş ve çözümlenmiştir. Elde edilen anket sonuçları, bilgisayar ortamına aktarılarak sosyal istatistik programı SPSS ile sistematize edilmiş, aritmetik ortalamalar, görelİ ağırlık, standart sapmalar ve dereceler çıkarılmıştır; frekans tabloları, ilişkili olduğı düşünölen tek örneklem t-testi T- Test, bağımsız örneklem t-testleri, tek yönlü One-Way ANOVA varyans analizi ve korelasyon analizi, değışkenlerinin boyutsal karşılaştırmalarında Scheffe testi uygulanarak belirlenen anlamlılık düzeyleri üzerinden değıerlendirilmiş; bilgiye çevrilmiş ve çıkarımlar elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem, hipotezler, evren-örneklem, veri toplama

yöntemi ve ölçme araçları, çalışma değişkenleri, istatistiksel işleme veri analizi, sınırlılıklar ve varsayımları kapsamakta olan daha geniş bilgiye araştırmancının metodolojisi bölümünde yer verilmiştir.

Çalışmanın Sınırlılıkları ve Sayıtları

1. Konunun Sınırları: Çalışma, Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde okumak için Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyinin belirlenmesiyle sınırlıdır.
2. Zaman Sınırları: Çalışma 2021/2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir.
3. Mekân Sınırları: Çalışma Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler üzerinde yapılmıştır.
4. Bu çalışmanın sonuçları, çalışma araçlarının geçerliliği ve güvenilirliği ile çalışma örneklerinin ve yanıtların doğruluğuyla ortaya konmuştur.
5. Araştırmancının sonuçları, örneklerin alındığı topluluğa ve benzer topluluklara genellenmiştir.

Tanımlar

Psikososyal Sorunlar

Bu çalışmada, Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen üniversite öğrencilerinin psikososyal sorunları (depresyon), üniversite öğrencisinin kaldığı yer, ailesi ve üniversite çevresi ile psikolojik ve sosyal uyumunu etkileyen engeller ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır.

Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya Ülkeler

Araştırmacı, Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkeleri; yaşam ve refah düzeyi ile insani gelişmişlik seviyesinin düşük olduğu, sanayi alanında gelişmiş ülkelere göre çok geride olan ülkeler olarak tanımlanmaktadır. Bu ülkelerinden gelen öğrenciler arasında genel olarak savaş, çatışma, sürgün, yerinden edilme, öldürme, korku ve yoksulluktan kaynaklanan psikolojik travmaya maruz kalma gibi ortak özellikler bulunmaktadır.

Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya Ülkelerinden Gelen Öğrenciler

Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde kayıtlı olan ve bu iki üniversitenin dil öğretim merkezlerinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında kurs alan Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan gelen öğrencilerdir.

Depresyon

Araştırmacı depresyonu, öğrencinin, mevcut araştırmada kullanılan depresyon belirtilerinin Beck ölçeği uygulanarak elde ettiği puan olarak tanımlamaktadır. Bu belirtiler şunlardır: üzüntü, kötümserlik, başarısızlık, doyumsuzluk, suçluluk duyguları, cezalandırılma duygusu, kendimden nefret etme, kendini suçlama, intihar düşünceleri, ağlama, sinirlilik, sosyal çekilme, kararsızlık, bedensel İmaj değişim, iş yapamama, uyku bozukluğu, çabuk yorulma, iştah kaybı, kilo kaybı, somatik kaygılar ve cinsel iştah kaybı.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Sorunun Tanımı

Felsefe, genellikle problemi çözmek için sorulan bir soru olarak tanımlanır. Terim olarak ise doğrudan uygun bir çözümü olmayan teorik veya bilimsel bir problem olarak tanımlanmaktadır (Madkour, 1983). Abdulkerim (2004) ise bunu belirli bir açıklaması bulunmayan belirsiz bir durum olarak tanımlamaktadır.

Abu Fouda (2008) da hedefe ulaşmanın önünde engeller olduğunun farkına varmaktan kaynaklanan bir gerilim veya memnuniyetsizlik durumu olarak tanımlamaktadır.

Yine Al-Muzain (2013) da bireyin veya toplumun ihtiyaçlarının yeterince karşılanmasını ve hedeflere ulaşmasını engelleyen ya da bunlardan birine veya her ikisine şimdi ya da gelecekte doğrudan zarar veren zorluk veya toplumun çoğunluğu tarafından istenmeyen durum olarak tanımlamaktadır.

Bu sorun birçok nedenden dolayı ortaya çıkabilir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Bireyde fiziksel veya psikolojik kökenli olan iç nedenler. Sosyal çevre veya ekonomik durum gibi dış nedenler. Sorunun ortaya çıkmasına zemin hazırlayan asli nedenler. Sorunun ortaya çıkmasından önce var olan ve asli nedenlerin zemin hazırlamasıyla ortaya çıkmasını hızlandıran yardımcı nedenler (Asila ve Süleyman, 2006).

Sorun, birey ulaşmak istediği hedefe götüren araçların eksikliği sonucu ortaya çıkabilir. Yine sorun, bireyin muğlak, alışık olmadığı veya beklenmedik bir olayı açıklamada gücünün olmaması ya da bireyin içinde bulunduğu koşullarda yaşadığı sorunun niteliğine göre tutum belirlemede güçlük çekmesi durumlarında da ortaya çıkabilir.

1.1.1. Sosyal Sorunlar

Bilim adamları, sosyal problem kavramını farklı şekillerde tanımlamaktadırlar. Al-Sharif (2010) sosyal problem kavramını; çok sayıda bireyi etkileyen, istenmeyen sonuçlara yol açan ve bireyin kendi başına tedavi etmesinin zor olduğu koşullardan kaynaklanan sosyal bir olgu olarak tanımlar. Sosyal problem, toplumun işleyişini engelleyen zorluklar olarak görülen istenmeyen olumsuz bir olgudur.

Al-Awaidah (2014) ise sosyal problemi; üniversite öğrencilerinin karşılaştığı zorluklar, gereksinimler ve toplumsal karşı çıkışlar olarak tanımlar. Ona göre bu sorunların üstesinden gelebilmek için öğrenci, kendine özgü yöntem ve kaynakları takip etmelidir.

Al-Khraisha (2018) da sosyal problemi; bireylerin iş birliği, hoşgörü, karşılıklı saygı ve özgüvene dayalı sürekli ve başarılı sosyal ilişkiler kuramaması olarak tanımlar.

Al-Mansoori (2019) ise sosyal problemi; gençlerin farklı değerlere, geleneklere, adet ve yasalara sahip bireylerle olan ilişkilerinde kendi gelenek ve göreneklerine aykırı olan zorluklar ve davranışsal sapmalar olarak tanımlamaktadır.

Al-Ani'nin (2020) sosyal problem tanımı ise şu şekildedir; üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları, eğitim ve öğretim hedeflerine ulaşmalarını engelleyebilecek olan sosyal zorluklar.

Sosyal sorun; düzeltilmesi gereken ve sosyal çevreden ve toplumsal koşullarından kaynaklanan ve bu durumu iyileştirmek ve yüzleşmek için çabaların ve sosyal araçların yoğunlaştırılmasını gerektiren bir olgu şeklinde tanımlanabilir.

Çorbacı'ya (2016: 85-86) göre sosyal sorunların özellikleri:

1. Bireylerin karşılaştığı çeşitli sosyal zorluklar, toplumsal karşı çıkışlar ve sosyal gereksinimler.
2. Bireyin başarılı ve sürekli sosyal ilişkiler kuramaması şeklinde ortaya çıkar.
3. Bireyin diğer bireylerle olan ilişkileriyle ve farklı toplumların değerleri, gelenekleri, adet ve yasaları ve beklentileriyle ilgilidir.
4. Karşılıklı saygı, iş birliği, hoşgörü ve özgüvene dayanır.

Yukarıdaki tanımlar ve toplumsal sorunların özellikleriyle ilgili yapılan değerlendirmeler ışığında sosyal problem; Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin Türk üniversitelerinde karşı karşıya kaldıkları, hedeflerine ulaşmalarını ve beklentilerini gerçekleştirmelerini engelleyen bir takım sosyal zorluklar ile farklı toplumsal gelenek, görenek ve değerler nedeniyle diğer öğrencilerle uyum sağlayamama ve davranışsal sapmaların görülmesi olarak tanımlanabilir.

Al-Zahrani'ye (2013, 17) göre öğrencilerin karşılaştığı sosyal sorunların çeşitleri:

1. Sosyal çevre üzerinde etkili olan sorunlar; bunlar ırkçılık, yoksulluk ve savaş gibi toplumu etkileyen sorunlardır.
2. Temel olarak bazı bölgeleri etkileyen sosyal sorunlardan kaynaklanan ve diğer sorunlara neden olan ve en belirgin özelliği temel ihtiyaç maddelerinin bulunmaması, yetersiz beslenme, hoşgörüsüzlük ve yalnızlık gibi geri kalmış bölgelerde görülen zararlı sonuçları olan sorunlar.
3. Hayat pahalılığının artması, hırsızlık, uyuşturucu kullanımı, zekâ geriliği ve şiddet suçları gibi ailevi ve sosyal sorunlardan kaynaklanan sorunlar.

Omar ve Al-Ani'ye (2000:39-40) göre sosyal sorunların ortaya çıkmasına katkıda bulunan nedenler:

1. Savaşlar ve toplumun sosyal örgütlenmesinin dağılması.
2. Toplumsal değişimin yol açtığı ihtiyaçların artması nedeniyle geçim zorluğu.
3. Dış göç.
4. Sosyal kurumların amaç ve hedeflerini gerçekleştirememesi.
5. Toplumsal yapının modern toplumun gelişmelerine ayak uyduramaması.
6. Belirli bir yaş grubunun yetenekleri ile toplumun beklentileri ve gereksinimleri arasındaki çatışma.

1.1.2. Psikolojik Sorunlar

Al-Haşimi (2013) psikolojik sorunları; bireyin kendisiyle yaşadığı iç çatışmalara ya da toplumun diğer bireyleriyle yaşadığı dış çatışmalara neden olan sorunlar olarak tanımlamaktadır. Bu çatışmalar ve krizler genellikle kişisel uyumun zayıflamasına yol açar ve bireyin ruhsal sağlığı üzerinde olumsuz etkiye sahip olur.

Asila ve Salman (2016) psikolojik sorunları; üniversite öğrencilerinin yaşamlarını, etkinliklerini, üretimlerini, kişisel ve sosyal uyumlarını psikolojik yönden etkileyen sıkıntılı durumlar ve haller olarak tanımlamaktadırlar.

Al-Mansoori (2018) de psikolojik sorunları; fiziksel ve psikolojik belirtiler olarak ortaya çıkan bireyin yaşadığı düşünme ve duygu bozuklukları olarak tanımlar.

Al-Khreisha (2018) ise psikolojik sorunları; öğrencinin karşılaştığı akademik ilerlemesini ve hedefine ulaşmasını engelleyen ve üniversite ortamında ve dışında akademik, sosyal ve psikolojik uyumunu etkileyen zorluklar olarak tanımlamaktadır.

Al-Ghamidi (2009) de psikolojik sorunları; tedavi ve düzeltme gerektiren herhangi bir anormal psikolojik durum olarak tanımlamaktadır.

Yine Al-Ani (2012) psikolojik sorunları; üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları, istenen eğitim ve öğretim hedeflerine ulaşılmasını engelleyebilecek olan psikolojik engeller ve zorluklar olarak tanımlamaktadır.

Al-Hawiji'ye (2015) göre psikolojik sorunların özellikleri:

1. Bireyin üniversite ve üniversite dışı çevresiyle uyumunu etkiler.
2. Bireyin kişisel uyumunu zayıflatan ruhsal sağlığını kaybetmesine yol açar.
3. Bireyin kendisiyle ve diğer bireylerle çatışmalar yaşamasına neden olur.
4. Düşünce ve duyu durum bozukluğu gibi fiziksel ve psikolojik belirtiler görülür.
5. Bireyin etkinliğini, canlılığını ve üretkenliğini azaltır.
6. Bireyi tedavi ve iyileştirme gerektiren normal olmayan bir psikolojik duruma sokar.

Psikolojik sorunlar, Türk üniversitelerinde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin gerek kendileriyle yaşadıkları iç çatışmalar gerekse de toplumla yaşadıkları dış çatışmalara neden olan, topluma ve üniversite ortamına uyum sağlayamamalarına ve hedeflerine ulaşamamalarına neden olan bir dizi psikolojik zorluk olarak tanımlanabilir.

Öğrencilerin üniversite yaşamına ve topluma uyum sağlamalarının önünde engel oluşturan, üzerlerinde olumsuz etkileri olan ve duyu bozuklukları yaşamalarına neden olan çok sayıda psikolojik sorun bulunmaktadır.

Debes, Al-Samadouni (2004) ve Al-Zahrani'ye (2005) göre psikolojik sorunların çeşitleri:

Bunlar; gerginlik, kaygı, mutsuzluk, can sıkıntısı, pişmanlık, suçluluk duygusu, çekingenlik, özgüven eksikliği, değersizlik hissi, eleştiriden korkma, kararlılık ve sebat gösterememe, ihmalkârlık, hayalperestlik, süreklilik eksikliği, depresyon, bitkinlik, topluluk önünde konuşma korkusu ve takıntılar gibi sorunlardır.

Çorbacı'ya (2016) göre psikolojik sorunların ortaya çıkmasına katkıda bulunan nedenler:

1. Psikolojik faktörler; bunlar, duygusal aile ortamı veya anne babanın kişiliğinin çocukların ruhsal yapısını ve kişiliklerini etkileyen faktörlerdir.
2. Yaş veya biyolojik faktörler; zekâ geriliği ve sinir hücrelerinin zayıflığı ve annenin hamilelik sırasında yetersiz beslenmesi gibi durumlarda ortaya çıkan faktörlerdir.
3. Okulla ilgili faktörler; pedagojik olmayan yöntemler, öğrenciler arasındaki zekâ ve yetenek gibi bireysel farklılıkların dikkate alınmaması, öğretim yöntemleri, sınav sistemleri ve müfredat, sınıfların kalabalık olması ve öğreticideki kişisel olarak bulunan eksiklikler gibi faktörlerdir.
4. Sosyal faktörler; yoksulluk, yetersiz beslenme, ebeveynlerde kronik hastalık olması, aile içi anlaşmazlıklar ve boşanma, cinsel istismar, annenin çalışması ve babanın seyahat gibi nedenlerle evden uzak olması gibi faktörlerdir.

Ayrıca Al-Mahnawi (2011) üniversite öğrencilerinin yaşadığı psikolojik sorunların; yaş, eğitim, hayat tecrübesi ve içinde yaşadıkları sosyal şartlara bağlı olarak biyolojik ve psikolojik sağlıklarını, sosyal yaşamlarını ve insan ilişkilerini etkilediğini belirtmektedir. Yine üniversite yıllarının, öğrencilerin hayatlarının geçmiş yıllarında maruz kaldıkları baskılara ek olarak başka psikolojik baskılara da neden olabilmesi nedeniyle bu durumun, öğrencilerin adaptasyonlarına ve akademik başarılarına yansıdığına dikkat çekmektedir.

1.1.3. Psikososyal Sorunlar

Psikososyal sorunlar, öğrencilerin üniversitede karşılaştığı en önemli sorunlar olarak kabul edilmektedir. Çünkü üniversite öğrencisi, insan kaynakları için uzun vadeli bir yatırım olan eğitim sürecinde yükseköğretim aşamasına gelmiştir. Üniversite öğrencisi lise aşamasından farklı bir aşamaya ve çevreye geçiş yaptığı için eğitim sürecini etkileyen bazı sorunlarla karşılaşabilir. Bu nedenle, üniversitede eğitim sürecinden sorumlu olanların bunun üzerinde durması ve öğrencinin bunu aşmasına yardımcı olması gerekir. Kalkınma sürecinde sorumluluk taşıdıkları için üniversitelere bu konuda önemli görevler düşmektedir. Üniversitelerin eğitim öğretimde gelişmiş araç ve yöntemleri takip edememeleri durumunda eğitim programlarını ve öğretim

yaklaşımlarını gözden geçirmeleri ve müfredatlarını yenilemeleri gerekmektedir (Qamer, 2008).

Araştırmacı, öğrencinin eğitim sürecinde dil bilmeme, ekonomik sıkıntılar, etnik nefrete maruz kalma ve yalnız hissi gibi yaşadığı sosyal ve psikolojik sıkıntıların ve engellerin, öğrencide; korku, öfke, gerginlik, kaygı, depresyon, hafıza kaybı, davranış bozuklukları ve derslere devamsızlık gibi psikososyal sorunlara yol açtığını değerlendirmektedir. Bu psikososyal sorunların en önemlilerinden biri de depresyon sorunudur.

1.2. Depresyon

Depresyon, belirli bir türü olmayıp normale yakın vakalardan başlayıp kademeli olarak tıbbi tedavi gerektiren akıl hastalığı vakalarına kadar farklı türleri olan sürekli ruhsal bozukluk türlerinden biri olarak kabul edilir. Majör depresyon durumu ise, bu durumun ana ayırt edici özelliği olmamasına rağmen kalıcı üzüntünün eşlik ettiği bir durumdur.

Beck; (1967) depresyonu, ruh halindeki belirgin bir değişiklik, üzüntü, ilgisizlik, yalnızlık, suçluluk ve değersizlik hissi ile ortadan kaybolma, kaçma isteği ve ölüm isteği ve günlük aktivitelerde değişiklikler görülmesi, uyku azalması ve güçlüğü görülmesi olarak tanımlamaktadır.

Ingram; (1985) depresyonu, enerji azalması, ilgi ve istek kaybı ile yorgunluk ve iş ve görev faaliyetlerden uzak durma hissi olarak tanımlamaktadır.

Abd al-Khaliq ve al-Rumaih (2003) ise sıkıntı, daralma ve korkunun eşlik ettiği yorgunluk, endişe, üzüntü ve güçlü bir motivasyon eksikliği hissini bulduğu duygusal bir durum olarak tanımlamaktadır.

Zahran (2003) da kişinin içinde bulunduğu zor koşullardan kaynaklanan, bir şeyin eksik olduğunu gösteren ancak kişinin bu değişikliği hissetmediği endişe ve yoğun üzüntülü hal olarak tanımlamaktadır.

Yine Al-Ballah (2009) depresyonu, depresif ruh hali nedeniyle çalışma motivasyonu eksikliğine, sosyal izolasyon ve yalnızlık hissine, kendine saygının azalmasına ve başkalarıyla iletişim kurma isteksizliğine yol açan sosyal ilgi eksikliği olarak tanımlamaktadır.

Ahmed (2000) de depresyonu, hastanın önceki aktivitelerini yapamaması, gelecek korkusu ve umutsuzluk duygusuna kapılması, uyku bozuklukları, iştahsızlık ve rahatsız edici rüyaların eşlik ettiği duygu ve motivasyon kaybı hissettiği akut bir üzüntü hali olarak tanımlamaktadır.

Depresyonla ilgili yukarıdaki tanımlarından hareketle depresyonun; bireyin, psikolojik yönden acı çekmesine ve üzüntü duymasına neden olan yaşadığı sosyal sorunlar ve psikolojik baskılar olarak tanımlayabiliriz. Bunlar, bireyi umutsuz, bunalımlı, üzüntülü bir ruh haline sokan, onu kendinden nefret eden ve pek çok hata ve kötülük yapan bir insan olarak görmesini sağlayan, dış görünüşünü ve kişiliğini beğenmeyen biri haline getiren, böylece bireyi daha endişeli, uykusuzluk ve iştah kaybı yaşamasına neden olan ve toplumdan izole eden depresyon ölçeğindeki yüksek derece olarak kabul edilen belirtilerdir.

1.2.1. Depresyon Türleri

Levy Soussan (2002), Lou (2001) ve Keith Kramlings'e (2002) göre depresyon türleri:

1.2.1.1. Basit Depresyon

Hastanın şaşkınlık halinde olduğu, değersizlik ve suçluluk duygusu yaşadığı, sorumluluklarını yerine getiremediği ancak zihinsel aktivitelerde bir bozulmanın olmadığı en basit depresyon türüdür.

1.2.1.2. Hafif Depresyon

Hastanın kararlılığının azalması, bitkinlik hissetmesi ve çevresindeki kişilerin kendisine zarar vereceği korkusunu yaşamasıdır. Hafif depresyon belirtileri, kalıcı depresyon belirtileri ile aynıdır. Ancak bu belirtiler, aralıklı olarak görülen ve daha hafif kabul edilen orta derece belirtiler olarak sınıflandırılır. Daha ciddi sorunlardan ve yol açacağı ağır sonuçlardan kaçınmak için en başta önlemek ve erken müdahale etmek amacıyla hafif depresyon belirtilerini tanımalıyız.

1.2.1.3. Psikotik Depresyon

Psikotik depresyon tipi, hastanın özellikle sosyal, fiziksel ve psikolojik krizler ve rahatsızlıklar yaşadığında takıntı ve halüsinasyonlar gibi şiddetli zihinsel

rahatsızlıklardan muzdarip olduğu depresyon tipidir. Psikotik depresyonda, nevrotik depresyonun aksine hastaya zihinsel sanrıların eşlik etmesi ve dış gerçeklikten kopuş durumu söz konusudur.

1.2.1.4. Akut Depresyon

Hastanın sürekli ağlama isteği duyması, kendini üzüntülü hissetmesi ve geçici hafıza kaybı yaşaması durumudur. Hasta bu tür durumlarda çevresinde olup bitenleri algılamada zorlanır, uykusuzluk ve iştah kaybı yaşar, bozuk düşünceler geliştirir ve kesintisiz uyku uyuyamamak ve normal aktiviteleri yapamamak gibi sorunlar yaşar. Yine bu tip depresyonun belirtilerinden biri de hastanın gerçekte var olmayan fiziksel rahatsızlıklar hissetmesidir.

1.2.1.5. Nevrotik Depresyon

Nevrotik depresyon, çalışma yaşamında başarısızlık veya sevilen birinin kaybı gibi nedenlerden dolayı dışa vuran depresyon tipi olup reaktif (tepkisel) depresyon olarak da adlandırılır.

1.2.1.5.1. Nevrotik Depresyon Belirtileri

Bu tip depresyonda hasta, çocukluk ya da ergenlik döneminde maruz kaldığı reddedilme ve kabullenilmeme durumlarını ve uygun bir şekilde ifade edip dışa aktaramadığı için bilinçaltında oluşan nefret duygularının etkisi altındadır. Bu nefret kendisine yönelik olduğunda hasta, kendinden bir çeşit intikam alma olan intihara kadar varabilecek derecede kendini yetersiz ve değersiz hisseder.

1.2.1.6. Manik Depresyon

En şiddetli depresyon derecesi olarak kabul edilir ve hastanın durumu katatoni (donakalım) olarak tanımlanır. Bu tür hastalar, yalnız kaldıklarında yerlerinde hareketsiz kaldıkları ve yemeden içmeden kaçındıkları görülür.

1.2.1.7. Kronik Depresyon

Bu tip depresyon iki yıl veya daha fazla sürer ya da kalıcı olarak devam edebilir. Bu tip depresyonda kişi majör depresyon gibi şiddetli belirtiler hissetmeyebilir ancak kendini yorgun hisseder ve günlük aktivitelerini yerine getirmekte zorluk çeker.

1.2.1.8. Koşullu Depresyon

Hastanın geçici nitelikli travma ya da benzeri bir duruma maruz kalması durumunda ortaya çıkan ve kısa süreli oluşan depresyon tipidir.

1.2.1.9. Reaktif Depresyon

Sevilen birinin kaybı, maddi kayba uğrama veya derslerde başarısızlık gibi psikolojik stresin bir sonucu olarak ortaya çıkan tepkisel bir durum olup kısa süreli oluşan bir depresyon tipidir.

1.2.1.10. Emeklilikte Depresyon

Erkeklerde ellili yaşlarda kadınlarda ise kırklı yaşlarda, yani emeklilik yaşında ya da cinsel yetersizlik çağında ortaya çıkar. Bu depresyonda hastada endişe, kaygı, hezeyan, sinirlilik, gerginlik, duygusal gerilimler, kuruntular ve muhtemel intihar eğilimleri görülür. Bu depresyon aniden veya tedrici olarak ortaya çıkabilir ve emekliliğin kara günleri olarak adlandırılır.

1.2.2. Depresyonun Fiziksel Belirtileri

Corey'e (2012) göre depresyonun fiziksel belirtileri:

1. Göğüste sıkışma ve daralma hissi.
2. Yorgunluk, baş ağrısı ve halsizlik.
3. Motor davranış bozuklukları.
4. Hareketlerde zayıflama, genel aktivitede yavaşlama ve zayıflama.
5. Sağlıkla ilgili takıntılar ve hastalık evhamları.
6. Erkeklerde cinsel istek azalması, kadınlarda cinsel soğukluk ve adet düzensizliği.
7. Eklem ve kas romatizması.
8. Uyku bozuklukları.
9. Bacak ve alt sırt ağrısı.

10. Çok terleme.
11. İdrar rahatsızlıkları.
12. Sindirim sistemi bozuklukları.

1.2.3. Depresyonun Nedenleriyle İlgili Bazı Kuramlar

1.2.3.1. Eski Kuramlar

M.Ö. 370 yılında Aristoteles, hükümdarlar, şairler, sanatçılar ve düşünürler arasında depresyonun mevcut olduğundan bahsetmiştir. M.S. 80'de Atrus, üzüntü, kaygı, uykusuzluk, ölme isteği, korku ve endişe hissi gibi birçok belirtiler gösteren ve depresyon hastalığı olarak nitelediği psikolojik özelliklere değinmiştir. M.Ö. IV. yüzyıldan beri tıpla ilgili bazı eski raporlarda depresyondan bahsedilmektedir. Depresyon hakkında ilk yazan Hipokrat olup depresyonun paranoya, mâni ve epilepsi hastalıkları gibi kötü bir tabiatı olan ve beyne doğru ilerleyen bir akıl hastalığı olduğunu ve beyinde hastalığa neden olduğunu belirtmiştir.

Kreapelin (1921), melankoli, mâni ve diğer akıl hastalıkları gibi akıl hastalıkları arasında ayırım yapan ilk kişi olarak kabul edilir. Kreapelin, bu hastalığın kalıtsal olduğunu açıklayarak mâni ile depresif delilik arasında ayırım yapmayı görebilmiş, maninin depresyondan farklı olduğuna, depresyon ve maninin birbirine çok yakın özellikler göstermesine rağmen aynı hastalıklar olmadığına dikkati çekmiştir (Musa, 2002).

1500 yılında Felix Blatter, depresyonun korku ve üzüntüye yol açan bir tür zihinsel bozukluk olduğuna işaret etmiştir. Ona göre görünmeyen olaylardan duyulan korku ve panik depresyonla ilgili yaygın ortak ana neden olup tedavisinin kan aldırma, hastalıkla ilgili talimat ve tavsiyelere uyma ve tıbbi ilaçların kullanılması olduğuna dikkati çekmiştir.

1.2.3.2. Analitik Kuram

Bu teoriye göre, duygularını içine atan ve bastıran kişiler duygularını farklı şekillerde ifade edenlere göre daha fazla depresyona girmektedirler. Anne-babasını kaybetmiş çocuklar, kaybettiklerine karşı özlem duygusu hissettikleri ve yerlerine koyacak başkasını bulamadıkları için depresyona diğerlerine göre daha yatkın olurlar. Bu tür

kişiler, içlerine bastırdıkları bu tür hislerini kendilerine yönelik bir tepkiye dönüştürürler. Bu kişinin kendisine yönelik bir saldırganlık tipidir (Lewis, 2015).

1.2.3.3. Bilişsel Kuram

Beck, depresyonun hatalı bir düşünme ve algılama işlevinden kaynaklanan bir rahatsızlık olduğu görüşündedir. Beck'e göre olumsuz ve mantıksız düşünme eğilimleriyle depresyonun oluşmasını sağlayanlar hastaların bizzat kendisidir. Çünkü insanlar, depresyona girmiş insanları gördüklerinde bu durumla ilgili çevresel koşulların rolünü görmezden gelirlerken kendilerinin kişisel nedenlerden dolayı karşılaştıkları herhangi bir başarısızlığı haklı çıkarırlar. Bu da bireyin kendine, dünyaya ve geleceğe dair olumsuz bir bakışa sahip olmasına yol açar (Beck, 1967).

1.2.3.4. Davranışsal Kuram

Bu bakış açısı, psikolojik veya nörolojik hastalığı pekiştirme ve koşulluluk kavramlarını kullanarak herhangi bir davranış türü gibi öğrenilmiş bir davranış olarak görür. Buna göre depresyondaki kişinin davranış ve hisleri, olumlu pekiştirmeye bağlı olarak düşük bir tepki oranına işaret eder. Davranışçılar, bu düşünce biçimlerinin çocuklukta uyumsuz deneyimlerle edinildi görüşündedirler. Ebeveynleriyle erken dönem ilişkileri olmayan ve kötü olan çocuklar gelecekte depresyon geliştirmeye maruz kalırlar (Al-Waqfi, 2016).

Davranışçı ekolde, birinin isteğini nazikçe geri çevirememek gibi sosyal beceri eksikliğinin ve kendini kabullendirememenin kişiyi depresyona sokacağı yaklaşımı vardır. Buna göre, depresyondaki kişiler, sosyal olarak beceriksiz olabilirler ve genellikle iyi arkadaşlıklardan, konum ve pozisyonlardan ve prestijli işlerden yoksun olup bu tür kayıpları hayatlarında depresif etkiler bırakabilir (Al-Oran, 1995).

Depresyonun nedenlerini çeşitli psikolojik yaklaşımlarla açıklayan birçok teori bulunmaktadır. Bunların bazıları varoluşsal, ruhsal ve fizyolojik faktörleri temel alırken bazıları da psikanaliz gibi dinamik psikolojik faktörleri temel alır. Bazıları ise bilişsel kuram gibi çevresel faktörleri esas alır ve dikkatini bilişsel algılara yöneltmeye odaklar.

1.2.3.5. Psikiyatrik Kuram

1982 yılında Amerikan Psikiyatri Derneği, dünyada çoğu psikiyatristin güvendiği bir ayırıcı tanı rehberi olan dünyadaki psikiyatrların çoğunun, depresyonu ve bunun vücuttaki nörolojik, kimyasal veya hormonal dengesizlikler ve fonksiyonel bozukluklarla ilişkisini inceledikleri Tanısal İstatistik El Kitabı DSM-III'ü hazırladı. Burada, psikocerrahi, elektrokonvülsif terapi ve kemoterapi gibi tıbbi tedavi yöntemlerini kullanarak, depresyonun dinamiklerini ve çeşitli psikolojik bozukluklarla ilişkisini ortaya çıkarmaya ve semptomların arkasındaki gerçek nedeni aramadan patolojik semptomları tanımlamaya odaklanılmaktadır (Al-Husseini, 2002).

1.2.3.6. Fenomenolojik Kuram

Mustafa (2000) depresyonun, var olma bilinci denilen kendi varlığının bilincinde olma duygusundaki azalmaya dayalı olarak kendini oluşturma yeteneğindeki azalma olduğunu vurgular. Ona göre oluş ve varlık birbiriyle ilişkili olup var olma duygusundaki azalma hissi majör depresyon olarak sınıflandırılır. Bu dış dünyadan koparak psikolojik olarak ölüm anlamına gelir.

Varlık kesin bir azalmaya uğrayıp yokluğa vardığında, hasta gerçeklikten kopuk bir yer ve zamanda ve dış dünyaya tepkisiz kaldığı şiddetli depresyona girer.

1.2.3.7. Davranışsal Öğrenme Kuramı

Bu teoriye göre, depresyon davranışsal desteğin kaybıdır. Firester, patolojik davranışı hastanın çevresiyle etkileşiminin doğrudan bir sonucu olarak tanımlamış ve davranışa yönelik olumlu destek sonucunda depresyonun giderek azaldığını kabul etmiştir.

Yine kuramcılar da depresyonun bireyin küçükken öğrendiği, yaşadığı veya başına gelen ve üstesinden gelemediği veya çözemediği acı verici ve olumsuz bir psikolojik deneyimin sonucu olarak ortaya çıktığına inanmaktadırlar. Bu teori, depresyondaki hastaların davranışlarını kontrol edebildiklerini ve sadece dış dünyayla iletişim kuramadıklarını ve bireyi ve onunla ilgili verileri karşılıklı belirleyiciler olarak gördükleri varsayımına dayanmaktadır. Davranış teorisi, depresyonu, kötü deneyimlerinin artması sonucunda bireye bir ceza olarak çevresiyle etkileşimlerinde bir

azalma da dahil olmak üzere bir dizi faktörün bileşenlerinin sonucu olarak görülür (Boughri, 2017).

1.2.3.8. Psikanalitik Kuram

Carl Abraham, depresyonda olan kişinin saklamaya, bastırmaya ve kendini suçlamaya çalıştığı kırgınlık ve nefret duyguları yaşadığı görüşündedir. Carl Abraham, depresyonu kişinin anneden doyum alamamasının yol açtığı hayal kırıklığından kaynaklanan güçlü güdüler olarak kabul eder. Hasta hayal kırıklığına uğradığında ilk sevgi bağına kurduğu ilişkiye döner ve benlikle ilgili çelişkili duyguları uyanır. Hayal kırıklığı tekrarlandıkça kişi depresyona maruz kalır (ElSeyyid, 2008).

1.2.3.9. Fizyolojik Kuram

Bu kuram, kimyasal içerikli yöntemleri, depresyon tedavisinde ileri bir gelişme sağladığı için depresyonu keşfetmeyi sağlayan en önemli faktörlerden biri olarak görür. Doktorlar, tüberkülozlu hastaların Marsilide ile tedavi edildiğini ve hastalıklarının ciddiyetine rağmen kendilerini daha iyi hissettiklerini gözlemlemişlerdir. Yine Marsilide’i depresyon hastalarına veren ve birçoğunun iyileştirdiğini ve ağrılarının hafiflediğini gören doktorlar, Sirbazel ilacını alan tansiyon hastalarının ise şiddetli depresyon nöbetleri yaşadığını gözlemlediler (Eş-Şiuun, 2011).

1.2.3.10. Depresyonla İlgili Kişilik Kuramı

Bu kuramı savunan kuramcılar, döngüsel delilik veya depresif kişilik özelliklerine sahip kişinin kişiliğiyle ilgili net bir tanımlama yapamamışlardır. Onlara göre mâni hastasında canlılık, dışa dönüklük, hırs, sosyal enerji ve benlik bilinci gibi özellikler göze çarpmaktadır. Depresyon hastasında da bu özelliklerden bazıları bulunmakla birlikte ayrıca insanları kendileriyle ilgilenecek bir konuma soktuğu için endişeli, kendini küçümseyen, takıntılı, aşırı kontrolcü ve vicdana sahip olma eğilimindedirler. Başkalarına güvenmeyi tehlikeli bulan döngüsel delilik hastasının aksine depresyon hastası, insanların dikkatini çekecek kendisiyle ilgilenecekleri bir durumu oluşturur (Muhammed, 2014).

1.2.3.11. Bilişsel Kuram

Beck, depresyonu duygusal bir bozukluk olarak tanımlayan ve umutsuzluk, çaresizlik ve düşük benlik saygısı gibi bilişsel belirtileri dikkate almayan kuramlara karşı çıkmıştır. Beck bu noktada, depresyonda olan bireylerin bilişsel algısı aşırı duyarlı olduğundan ve bunun depresyon halinde duygusal tepkiyi belirlediğinden bilişsel algının hem depresyonda olan bireylerde hem de normal bireylerde tepkiye yol açtığını vurgular.

Beck, depresyonla ilgili kuramları, depresyonda olan bireylerin kendilerini, dünyalarını ve geleceklerini olumsuz gördükleri bilişsel üçlüye ayırmayı başardı. Bu bilişsel üçlünün seviyesi ya da kontrolü ne kadar yüksekse hasta o kadar depresif hale gelir.

Beck'e göre, depresyona eşlik eden umutsuzluk ve üzüntü duyguları, bireyin deneyimlerini yenilgi, eksiklik ve yoksunluk çerçevesinde yorumlar. Depresyona eşlik eden motivasyonel, duygusal ve davranışsal belirtiler, kişinin kendisi, gelecek ve gerçek hayat hakkında bilişsel çarpıtmaya başvurması, olumsuz değerlendirmeler yapması ve olumsuz düşünmesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü depresyonda olan birey, kendini başarısız, yetersiz ve hedeflerine ulaşamayacak durumda gördüğünden hayat ona göre engellerle, zorluklarla ve acımasızlıklarla dolu olup bu kötü koşulların değişmesi ve iyileşmesi umudu yoktur (Eş-Şirbiyiini, 2001).

1.2.4. Farklı Teorilere Göre Depresyon Tedavisi

1.2.4.1. Analitik Teoriye Göre Depresyon Tedavisi

Bu tedavi yöntemi, kişinin hayat öyküsü ve çocukluğu ile ilk beş yıl içinde yaşadığı travmalarla ilgili bilgileri içerir. Bu tedavide kullanılan en etkili yöntemler, geri dönüşüm, serbest çağrışım ve bilinçsiz savunma süreçlerinin tespitidir. Bunda amaç, bilinçaltındaki duygu ve düşünceleri bilinç alanına aktarmak ve onunla baş edebilmektir (Okasha, 2005).

1.2.4.2. Depresyonun İlaç ve Elektrik Şoku ile Tedavisi

Biyolojik kuramın tedavi yaklaşımına bağlı olarak, en önemlileri üçlü olarak adlandırılan, aşırı gerginlik ve stres durumlarında kullanılan bir grup sakinleştirici etkisi olan ilaçlardır. Elektrokonvülsif (elektroşok) tedavi ise hafıza kaybı ve intihar eğiliminin eşlik ettiği şiddetli depresyon durumlarında kullanılır. İştah kaybı,

uykusuzluk, yorgunluk ve kilo kaybı gibi semptomların tedavisinde, özellikle şiddetli depresyon durumlarında anksiyeteyi gidermek için analjezikler, antidepresanlar, kafein gibi psikomotor etkinliği artıran uyarıcılar ve elektrik şoklar kullanılır. Ayrıca elektroşok tedavisi, hafif reaktif depresyon durumunda da kullanılır. İlaçla ve elektroşok ile tedaviden bir sonuç alınmadığı depresyon seviyesinin yükseldiği nadir durumlarda ise son çare olarak ön lobdan kesi yapılarak cerrahi operasyon yapılır (Zahran, 2002).

1.2.4.3. Bilişsel Kurama Göre Depresyonu Tedavisi

Bu tedavide doktorlar, hastanın kendisi ve toplum hakkındaki yanlış bilgilerini ve algılarını düzeltmeye ve daha olumlu kavramlarla değiştirmeye çalışırlar. Bilişsel tedavi, hastanın kendisiyle ilgili hatalı bilgilerinin zararlarını ve yanlışlarını açıklama, hastaya gerekli olumlu bilgi ve kavramları kazandırarak kendisini gerçekleştirmede daha güçlü hale getirme yaklaşımına dayanır (Beck, 1967).

1.2.4.4. Davranışsal Teorisi Açısından Depresyon Tedavisi

Bu tedavi yöntemi, psikolojik hastalıkları, hastanın stres ve kaygı derecesini azaltmak için öğrendiği yanlış alışkanlıklar olarak kabul eder. Bu yöntemde tedavi, hastanın olumsuz davranışını değiştirmek ve hastanın olumsuz bakışını ve durumunu değiştirmeye katkıda bulunma amacına yönelik bazı davranışlar kazandırma konusunda eğitmeyi hedeflemektedir. Burada tedavi ve yönlendirme, alternatif veya koşullu bir davranış oluşturmaya yönelik olarak istenmeyen davranışı veya eylemi ortadan kaldırma yaklaşımına dayanmaktadır (Okasha, 2005).

Bunların Dışında Al-Waqfi (2016), Al-Hussaini (2002) ve Musa (2002) tarafından anlatıldığı üzere depresyon tedavisinde kullanılan birçok yöntem vardır:

1. Kendi kendine tedavi: Komik ve esprili insanlarla bir arada olmak kişiye psikolojik yönden rahatlık verir ve bağışıklık sistemini güçlendirir ve bu tür bir arkadaşlık depresyona karşı korur.
2. Bilişsel davranışçı terapi: Bu psikoterapi türü, depresyona sebep olan düşünce ve davranışları tedavi etmeyi amaçlar.
3. Monotonluktan kurtulmak ve egzersiz yapmak: Hastanın şikâyetçi olduğu günlük rutinden kurtulmak için yeni aktiviteler yapmak.

4. İlaçlar: Doktor tarafından önerilen ve beyindeki biyokimyasal aktiviteleri dengeleyen ilaçların kullanılmasıdır.
5. Destek: Depresyonda olan kişi kafa karışıklığı yaşayıp ve kendini stresli hissettiğinden çevresindekilerin onu moral yönünden desteklemeleri gereklidir.

1.3. Sosyal Hizmet ve Depresyon

Sosyal hizmet, yaşanan sosyal sorunlara yanıt ortaya çıkan en önemli mesleklerden ve disiplinlerden biridir. Sosyal hizmet bölümleri, sosyal hizmet uzmanlarının teorik ve pratik olarak, okul alanı da dahil olmak üzere sosyal hizmet alanlarında mesleki rollerini uygulayabilmeleri için deneyim, bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayacak şekilde hazırlanmalarını sağlar.

Okul alanındaki sosyal hizmet, sosyal hizmet mesleğinin geniş alanı içinde özel bir uygulama alanıdır. Okulun sosyal hizmet uzmanları, zihinsel sağlık sorunları, psikososyal sorunları, davranışsal kaygıları olan öğrencilere yardımcı olabilecek, öğrencilere olumlu davranışsal destek, akademik destek sağlayabilecek, öğretmenlere, velilere ve yöneticilere danışabilecek, ayrıca bireysel ve grup danışmanlığı ve tedavisi sağlayabilecek iyi eğitilmiş uzmanlardır (SSWAA, 2021, <https://www.sswaa.org/school-social-work>. E.T. 10/07/2022).

Okul sosyal hizmet uzmanları, öğrencilerin akademik başarıya ulaşmalarına yardımcı olmak için okul, ev ve toplum arasında ortak bir faktördür. Doğrudan okul yönetimlerinin yanı sıra öğrenciler ve ailelerle de çalışırlar ve okul disiplini politikalarını, zihinsel sağlık müdahalesini, kriz yönetimini ve öğrenci odaklı destek hizmetlerini şekillendirmeyi liderlik (NASW, <https://www.socialworkers.org/practice/school-socialwork>. E.T.05/07/2022).

Sosyal hizmet, üniversitenin gençlik refah bölümlerinin bakımını esas almaktadır. Genel uygulamada yer alan bilimsel yöntemleri kullanarak herhangi bir uygulama düzeyinde çalıştığı ve yararlanıcı grupların ihtiyaçlarını karşılamalarına ve sorunlarıyla yüzleşmelerine yardımcı olmak için ilkelerine bağlı kaldığı üniversitenin gençlik refahı bölümlerinde uzmanlaşmış sosyal hizmet uzmanının yerine getirdiği sorumluluklar ve çalışmalar anlamına gelir. Kurumlar tarafından sağlanan hizmetler ışığında ve entegre

bakım yöntemlerinin sağlanması için diğer mesleklerle iş birliği içindedir (Abu al-Maati, 2009).

1.3.1. Üniversite Öğrencileri Arasında Depresyonla Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü

Olumsuz bir durumun ortaya çıkması bireyin yaşamında sorunları beraberinde getirmekte ve sorunlara neden olmakta ve birey bu sorunların üstesinden gelmek için çözümler aramaktadır. Sorunların çoğunu kendi çabasıyla veya yakın çevresinin desteğiyle çözmektedir. Bireyin sahip olduğu imkân ve kaynaklar, sorunlarının çözümüne yardımcı olmuyorsa, profesyonel yardıma ihtiyaç duymaktadır (Danış ve vd., 2017). Profesyonel yardım, öğrenciler arasında depresyonla mücadelede sosyal hizmetin oynadığı rol açısından önemlidir.

Başlangıçta, depresyondaki müracaatçıya depresyonun tedavi edilebilir bir durum olduğunu ve depresyonun kendisinin veya başkasının hatası olmadığını açıkça belirtmek önemlidir. Dahası depresyon döneminde müracaatçının herhangi bir belirli aktiviteyi depresyonda olduğu ve depresyonda olmadığı dönem için karşılaştırmaması gerektiğini vurgulamak gerekir. Depresyon döneminde, depresif müracaatçının performansı ve aktivitesi doğal olarak düşük olur ve bu durum engellilikle ilgili değildir. Bunun nedeni müracaatçının enerjisinin ve odaklanmasının düşük olmasıdır, küçük işleri bile yapmak zor olur ve daha uzun zaman alır.

Müracaatçı yalnız olmamaya, kendisine yakın insanlarla temas ve iletişimi sürdürmeye teşvik etmek de önemlidir. Ayrıca müracaatçıyı olumsuz düşüncelerine güvenmemesi için desteklemek önemlidir. Depresyon sırasında düşünceler olumsuzdur ve muhtemelen tehlikelidir. Eğer ortaya çıkarsa, müracaatçı başka bir şey düşünmeli ya da hiçbir şey yapmayı düşünmemelidir. Olumsuz düşünceler depresyonun bir parçasıdır ve depresyonun ortadan kalkmasıyla ortadan kalkar (Šul'ová, 2019).

1.3.2. Sosyal Hizmet Uzmanı Müracaatçın / Müracaatçının Ailesi Hakkında Ne Öğretmelidir?

1. Müracaatçın ve ailesini depresyonun belirti ve semptomları hakkında bilgilendirmek ve yaşadıkları göz önüne alındığında depresyonun yaygın, şiddetli ve normal olabileceğini açıklamak.

2. Depresyon hakkındaki yanlış anlamaları, inançları ve kavramları düzeltmek.
3. Müracaatçı ve ailesi arasında güven ve yakınlık oluşturmak.
4. Hastanın depresyonu tıbbi bir durumla ilgiliyse, hastanın tıbbi durumuyla ilgili tedaviler ve ameliyatlar hakkında doğru bilgiye sahip olmasını sağlamak vb.
5. Hastanın depresyonu kronikse veya majör depresif bozukluk (MDB) kriterlerini karşılıyorsa, depresyonunu hafifletmek için uygun tedaviyi ve herhangi bir ilaç tedavisini almasını sağlamak, bu sosyal hizmet uzmanı ve diğer doktorlarla iletişimi geliştirmesini gerektirir (Therivel, 2019).

Üniversite öğrencisinin depresyonla başa çıkmasında sosyal hizmetin rolü, sosyal hizmet uzmanının tedavide sosyal hizmet modellerini ele alması ve kullanması ile belirlenir.

1.3.3. Depresyondan Muzdarip Müracaatları Tedavi Etmek ve Onlarla İletişim Kurmak için Hangi Sosyal Hizmet Modelleri Kullanılır?

Depresyondan muzdarip müracaatlarla iletişim çok önemlidir ve depresyondaki bir kişinin tedavisi için sosyal hizmet uzmanı uygun müdahale modellerini kullanır ve bunlar en yaygın modellerdir: ilaç terapisi, bilişsel davranışçı terapi ve psikodinamik terapi (Therivel, 2019) .

Araştırmanın bu bölümünde, depresyon tedavisinde kullanılan en önemli ve yaygın model olması nedeniyle depresyondaki müracaatçıya uygun müdahale modeli olarak bilişsel davranışçı terapi modeline odaklanılacaktır. Kavramı, amaçları ve yöntemleri, tedavinin aşamaları ve son olarak BDT modelinin depresyonun açıklanmasında nasıl kullanılacağı açıklığa kavuşturulacaktır.

1.3.4. Bilişsel Davranışçı Terapinin Tanımı

Müracaatçının kişisel ve kişilerarası gerilimlerine neden olan bilişsel faktörleri değiştirmeye odaklanan bir terapi sistemidir (İdris, 2022). Bilişsel davranışçı terapi, bir kişinin kendisine veya başkalarına karşı kendi başına karşı koyabileceği ve sorunlarının üstesinden gelebileceği düşünceleri, yargıları, algıları ve umutlarını değiştirerek tedavi etmeye odaklanır (Ahmed, 2020).

1.3.4.1. Bilişsel Davranışçı Terapinin Amaçları

1. Karar verme aşamasında yaşamdaki belirli olaylar, inançlar ve fikirler, bilişsel içerikte bir değişiklik meydana getirmeyi amaçlar.
2. Algısal bilişsel süreçlerde değişiklik yapmak.
3. Bilişsel yapıda değişiklik yapmak.
4. Bu bilişsel faktörler arasındaki etkileşimi sağlamak için hem bilişsel içeriği ve bilişsel süreçleri hem de bilişsel yapıyı düzenlemek.
5. Müracaatçının sosyal performansı ile ilgili bilişsel faktörler ile diğer faktörler arasındaki etkileşimini sağlamak (İdris, 2002).

1.3.4.2. Bilişsel-Davranışçı Terapi Modelinde Müdahale Teknikleri

1.3.4.2.1. Bilişsel Yeniden Yapılandırma

Müracaatçılar, düşünce ve duygularını daha fazla farkına varır, mantıksızlıklarını fark eder ve hatta onları yeniden şekillendirir. Müracaatçılara düşüncelerini bilmek ve tanımlamak için bir dizi soruyu nasıl kullanacaklarını öğretilir ve daha sonra günlük uygulamaları sırasında daha uygun davranışlara dönüştürmek amacıyla bu düşünceleri mantıksal olarak değerlendirmeye yardımcı olunur (Forman, 2005).

1.3.4.2.2. Olumlu Destekleme

Davranışı takip eden ve ortaya çıkmasında veya tekrarlanmasında artışa yol açan herhangi bir olay anlamına gelir. Destekler, fiziksel, sosyal ve aktivite destekleri olmak üzere üç ana tipe sınıflandırılabilir. Aktivite destekleri Müracaatçılarda istenilen davranışların ortaya çıkmasını teşvik etmek için kullanılan arzu edilen faaliyetlerin performansıyla ilişkilidir.

1.3.4.2.3. Rol Oynama

Müracaatçılar davranışı temsil etmek üzere eğitilirler. Bazen bu yöntem müracaatçıları rol alışverişinde bulunmaya teşvik ederek uygulanır. Bu yöntemde müracaatçılardan rolü ve tersini yapmaları istenir. Bu yöntem (iletişim, diyalog ve takım çalışması) gibi bazı sosyal becerilerin performansının eğitiminde başarılı ve etkili bir yöntemi temsil etmekte ve gençlerin sosyal etkileşim üzerindeki etkinliğini artırmakta ve depresyon belirtilerini hafifletmektedir.

1.3.4.2.4. Ev Görevleri

Müracaatçıların yaşam durumlarına olumlu değişiklikleri aktarmaları ve genelleştirmeleri, doğru ve iyi fikir veya inançlarını güçlendirmeleri ve desteklemeleri için terapötik amaçlarla ilgili bilişsel ve davranışsal görevler olan kurum dışında veya evde bazı iş ve görevleri yerine getirmeleri için yönlendirilir ve teşvik edilirler (Ibrahim ve ark., 1993; akt. Hassanin, 2019).

1.3.4.3. Bilişsel-davranışçı Terapinin Aşamaları Üç Temel Aşamadan Oluşur

1.3.4.3.1. Bilişsel Aşama

Müracaatçının probleminin gerçekleri ve sahip olduğu güç unsurları hakkındaki farkındalığını içerir ve burada müracaatçı, irrasyonel düşünce ve inançlarını birbirinden ayırır. Müracaatçı bilişsel yeteneklerini verimli bir şekilde nasıl kullanacağını öğrenir. Bu aşamada sosyal hizmet uzmanı müracaatçıya bilişsel terapinin temel ilkelerini açıklar. Belirli durumlar ve örnekler kullanarak, düşüncesinin ne kadar yanlış olduğunu açıklar. Bu aşamada bilişsel yeniden yapılandırma yöntemleri de dahil olmak üzere birçok tedavi yöntemi vardır: profesyonel ilişki, ikna ve açıklama.

1.3.4.3.2. Duygusal Aşama

Sosyal hizmet uzmanı, duygusal aşamada, müracaatçının değerlerini ve tutumlarını değiştirmek ve açıklama rol oynama yoluyla gerçeklik ile hayal arasındaki farkı netleştirmek için çalışır. Terapistin bu aşamada müracaatçının duygusal tepkileri ile ilgilendiği ve onun durumun doğasına uygun bir şekilde tepki vermesine, şu an ve gelecekte beklenen baskılara katlanmasına ve bu baskılarla rasyonel bir şekilde başa çıkacağını düşünmesine yardımcı olduğu belirtilmektedir (El-Sisi, 2001).

1.3.4.3.3. Davranışsal Aşama

Davranış aşamasındaki sosyal hizmet uzmanı, müracaatçının bilişsel yapısının, düşünme biçiminin, durumun duygusunun, müracaatçının rasyonel düşünme süreçleri uygulamasının, uzmanın eğitimi ışığında yeni rızaya dayalı davranış kalıplarının, kendi kendini yöneten bir öğrenme yönteminin kullanılmasının, ev görevlerini, günlük uygulamaları veya rol oynamayı yeniden yapılandırılması ve formüle edilmesi sırasında rıza dışı davranışını değiştirmesine veya uygulamasına yardımcı olur. Ayrıca bazı

prosedürel davranış yöntemlerini, özellikle olumlu pekiştirmeyi vb. kullanabilir (İdris, 2002; akt. Ahmed, 2020).

1.3.4.4. Depresyonu Açıklamada Bilişsel Teori Kullanımı

Depresyon sorununu açıklarken bilişsel-davranışçı teori, depresyon belirtileri gösteren üniversite öğrencisinin bu psikolojik duygularla ilgili mantıksız düşüncelere sahip olduğunu gösterir. Bunlar; üzüntü, karamsarlık, başarısızlık, kırgınlık ve tatminsizlik, suçluluk, cezalandırılma hissi, kendimden nefret, suçlama, intihar düşünceleri, ağlama, ajitasyon ve psikolojik dengesizlik, sosyal geri çekilme, tereddüt ve kararsızlık, beden imajında ve şeklinde değişiklik, düşük verimlilik ve çalışma düzeyi, uyku bozukluğu, yorgunluk ve çabuk yorgunluğa yatkınlık, iştahsızlık, kilo kaybı, sağlıkla meşguliyet ve cinsel istek kaybı şeklindedir.

Buna göre, bu belirtileri gösteren öğrencilere yapılan profesyonel müdahale, bilişsel-davranışçı terapinin öğrenciler için depresyon belirtilerini azaltmadaki etkinliğini, mantıksız düşüncelerini ve problemlerinin gerçekleri ve sahip oldukları güç unsurları hakkındaki farkındalıklarını, mantıksız düşünce ve inançları onlarla ilişkili olumsuz duygularından nasıl ayıracaklarını tanımlayarak test etmektir. Davranışsal açıdan sosyal hizmet uzmanı, bilişsel yapıyı, düşünme biçimini yeniden şekillendirerek ve formüle ederek ve rasyonel bilişsel yeteneklerini verimli bir şekilde kullanarak tutarsız davranışı daha iyiye doğru değiştirmeye ve düzenlemeye çalışır.

1.4 Literatür Taraması

Bu bölümde, araştırmacının üniversite tezlerini, Arap, Türk ve yabancı dergileri ve interneti inceleyerek elde ettiği çalışma kavramlarıyla ilgili daha önceki bazı çalışmaların bir sunumunu ele almıştır ve bunlar kronolojik olarak en eskisinden en yenisine sunulmuştur.

1.4.1. Psikososyal Sorunlarla İlgili Çalışmalar

Kıroğlu, Kesten ve Elma (2009) tarafından yapılan araştırma, Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaca ulaşmak için çalışmada sosyal sorunlar, ekonomik sorunlar, barınma sorunları, ev sorunları, yemek, giyim, gelenek ve görenekler

incelenmiştir. Araştırmacılar betimleyici analitik metodolojiyi kullanmış ve araştırma örneklemini 2008-2009 yılları arasında bir Türk üniversitesinin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören gelişmekte olan ülkelerin 7 farklı milletinden (Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Moğolistan, Yunanistan, Özbekistan ve Gürcistan) oluşturmuştur. Her grup 15 yabancı uyruklu öğrenciden oluşuyordu ve çalışmanın sonuçları üniversite hayatı ve barınma sorunları, psikolojik sorunlar, eğitim sorunları, ahlaki ve sosyal sorunlar ve son olarak cinsel sorunları ortaya çıkardı. Uzmanlık değişkeninden dolayı farklılıkların net olmadığı, Sosyal etik problemlerde sosyal statü değişkenine bağlı olarak farklılıkların net olduğu, Türkiye’de Türk kültürlerinin farklılığı nedeniyle ön yargı ve dışlama ortaya çıkmış. Yabancı öğrenciler için ekonomik sorunların olduğu ve ailelerinden kendilerine gönderilen paranın yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

Abdul Rahman araştırması (2013) Aden Üniversitesi’ndeki gençlerin yaşadıkları doğa ve en önemli psikososyal sorunları akademik düzeye ve bilimsel uzmanlığa göre belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmacı betimsel analitik yöntemi kullanmış olup, araştırmanın örneklemini Aden Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’ndeki (230) erkek ve kız öğrenci oluşturmuştur ve araştırma aracı bir anketten oluşmaktadır. Sonuçlar, üniversite öğrencilerinin şiddetli olarak hissettikleri en önemli psikolojik problemler arasında; sınav kaygısı, uykusuzluk sıkıntısı çekme ve yetersiz uyku, gelecek kaygısı ve kararsızlık sorunlarının yer aldığını göstermiştir.

Sonuçlar ayrıca, cinsiyet değişkeni (erkek- kadın) nedeniyle üniversite gençliğinin yaşadığı psikolojik sorunların önemi konuda erkekler lehine istatistiksel olarak belli farklılıklar olduğunu göstermiştir. Ayrıca Sonuçlar akademik düzey değişkenine bağlı olarak psikolojik sorunların derecesinde istatistiksel olarak belli farklılıklar bulunduğunu ve bilimsel uzmanlık değişkenine bağlı olarak psikolojik sorunların derecelerinde istatistiksel olarak belli farklılıkların bulunmadığını göstermiştir.

Hamdan, Al-Huwaiji ve Haridi (2015) çalışması, Kral Faysal Üniversitesi öğrencileri arasındaki en önemli psikolojik, sosyal ve eğitimsel sorunları ortaya çıkarmayı ve bu problemlerdeki farklılıkları cinsiyet, uzmanlık, medeni durum, ikamet yeri, akademik düzey, genel ortalama, betimsel analitik yaklaşım açısından farklılıklarına göre incelemeyi amaçlamıştır. İki araştırmacı, betimsel analitik yaklaşımı kullanmış olup,

çalışma örneklemini çeşitli fakültelerdeki (533 erkek, 802 kadın) yaşları (18-25) arasında değişen, yaş ortalaması (67.21), standart sapması (89.1) olan (1.335) erkek ve kız öğrenci belirlemiştir. Çalışma aracı psikolojik, sosyal ve eğitimsel sorunları belirlemek için bir anketten oluşmuştur. Veriler tek yönlü varyans analizi, en az teorik fark testi olan D.S. L, T-testi, Pearson korelasyon katsayısı ve yüzdeler kullanılarak istatistiksel olarak işlendi. Sonuçlar araştırma örnekleminin ortalama puanları ile psikolojik, sosyal ve eğitimsel sorunlardaki varsayımsal ortalama ve toplam puan arasında, araştırma örnekleminin ortalaması lehine istatistiksel olarak belirli düzeyde ($\alpha = 0.05$) farklılıklar olduğunu göstermiştir. Araştırmanın değişkenlerine göre önce eğitim sorunları, ardından psikolojik sorunlar, ardından sosyal sorunlar ve bu sorunların derecelerindeki farklılıklar sıralanmıştır.

Al-Banna ve Al-Rubaie (2016) çalışması Gazze'deki El-Aksa Üniversitesi öğrencilerinin psikososyal sorunlarını öğrencilerin bakış açısından ve Gazze'deki El-Aksa Üniversitesi öğrencilerinin uzmanlık, cinsiyet, medeni durum, akademik düzey değişkenlerine bağlı temel farklılıklara ve bu sorunları hafifletmek için bazı çözüm önerileri ortaya koymuşlar ve araştırmacılar betimleyici analitik metodolojiyi kullanmışlar. Çalışmanın örneklemini Gazze'deki El-Aksa Üniversitesi'nden (200) öğrenci oluşturmuştur. Çalışma aracı, psikososyal sorunları tanımlamak için bir anketten oluşmuş ve araştırma sonuçları, araştırma örneklemini için psikososyal sorunların sıralamasının aşağıdaki gibi olduğunu göstermiştir: Yaşam ve üniversite binalarının sorunları, psikolojik sorunlar, eğitim sorunları, ahlaki ve sosyal sorunlar ve son olarak cinsel sorunlar, Uzmanlık değişkeninden dolayı herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Sosyal ahlaki sorunlarda medeni durum değişkenine bağlı olarak, cinsel sorunlarda ise evli olmayanlar lehine farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Toplumsal ahlaki sorunlarda cinsiyet değişkenine bağlı olarak, cinsel sorunlarda erkekler lehine, eğitimle ilgili sorunlarda kadınlar lehine farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca eğitim düzeyi değişkenine göre farklılıkların olduğu ve cinsel boyutta ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine kıyaslayarak birinci sınıf öğrenciler lehine farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır.

1.4.2. Depresyon Üzerine Çalışmalar

Radwan'ın (2001) çalışması bir yanda depresyon ve kötümser, diğer yanda bazı psikolojik değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmacı betimsel yaklaşımı kullanmış olup örneklemini (1,134) kız ve erkek üniversite öğrencisi ve (522) kız ve erkek lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmacı, Beck depresyon ölçeğini ve (Badr Al-Ansari) tarafından hazırlanan kötümserlik ölçeğini benimsemiştir. Çalışma sonuçları bir yandan depresyon ve kötümserlik ile diğer yandan asabiyet, sosyal anksiyete, obsesif-kompulsif ve ruhsal bozukluk arasında belirli bir ilişki vardır. Depresyon ve karamsarlık arasındaki ilişkide kadınlar lehine cinsiyet farklılıkları vardır, yaş evresi değişkenine göre depresyon ve karamsarlık arasındaki ilişkide cinsiyet farkı yoktur.

Salman (2013) çalışması, Bağdat Üniversitesi öğrencilerinin depresyon düzeyini belirlemeyi, Bağdat Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik güvenlik düzeyini ve Bağdat Üniversitesi öğrencilerinin depresyonun psikolojik güvenlikle ilişkisini tanımlamayı amaçlamıştır. Araştırmacı betimsel analitik metodolojiyi kullanmış ve araştırmanın örneklemini Bağdat Üniversitesi'nden (200) erkek ve kız öğrenci oluşturmuştur. Depresyon ölçeği maddeleri hazırlanmış ve (43) maddeden oluşmuştur. Psikolojik güvenlik ölçeği ise (40) maddeden oluşmaktadır.

İstatistiksel araçlar kullanıldıktan sonra, çalışmanın sonuçları, orta düzey üniversite öğrencilerinin yüksek bir yüzdesinin (%5,95) depresyondan muzdarip olduğunu ve orta düzeyde olanların yüksek bir yüzdesinin de (%5,61) psikolojik güvenlik eksikliğinden muzdarip olduğunu ortaya çıkartmıştır. Depresyon ile psikolojik güvenlik arasında ters bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Ulaş, Tatlıbadem, Nazik, Sönmez ve Uncu (2015) çalışması, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğrencileri arasındaki depresyon sıklığını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini üniversitede öğrenim gören (235) öğrenci oluşturmuş olup, çalışma 4 Şubat- 31 Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma aracı, iki bölümden oluşan bir anketten oluşmaktadır, birinci bölüm öğrencilerin sosyal ve demografik özelliklerini belirlemeye yöneliktir ve ikinci bölüm Beck Depresyon Ölçeğidir.

Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin araştırma örneklemini %54,0 kız ve %46,0 erkek oluşturduğunu ve çalışma örnekleminin yaş ortalamasının $20,4 \pm 1,5$ yaş olduğunu, öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeği puan ortalamalarının ise %38,3 olduğunu göstermiştir. Çalışmanın sonuçları ayrıca, ekonomik durumu iyi olmayan, herhangi bir hastalığı olan, gönüllü olarak üniversite seçmeyen, başarı durumu kötü, diyet yapan ve kilolarından memnuniyetsiz öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeği puan ortalamalarını gösterdi. Vücut ağırlığından ve boyundan memnun olmayanlar diğer öğrenci gruplarına göre istatistiksel olarak ciddi derecede yüksektir.

Ali (2017) akademik performansı etkileyen psikolojik faktörleri belirlemeyi amaçlayan bir çalışmada, Araştırmacı betimsel analitik yöntemi kullanmış ve araştırmanın örneklemini üniversite yurdunda kalan (73) kız öğrenci ve üniversite yurdunda kalmayan (73) kız öğrenci olmak üzere (146) kız öğrenciden oluşturmuştur. Çalışma araçları, beş eksenli oluşan bir depresyon anketinden oluşmakta olup, her ekseninde birkaç madde bulunmaktadır. Maddeler Araştırmanın sonuçları, üniversite yurtlarında ikamet eden kız öğrenciler arasında depresyon oranının yüksek olduğunu ve başarı motivasyonunu, özgüvenini ve akademik performansı olumsuz etkilediğini göstermiştir.

Shant ve Rayhan (2018) çalışması, üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmacılar Basit rastgele metodolojiyi kullanmış, araştırmanın örneklemini ise Bangladeş Dakka Üniversitesi İstatistiksel Araştırma ve Eğitim Enstitüsü'nün (ISRT) farklı yıllardan 119 erkek ve kız öğrencilerden oluşturmuştur. Depresyon düzeyini belirlemek için Beck Depresyon Envanteri (BDI) ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin arasında depresyon düzeyinde çoğu hafif-orta olduğu bulmuştur. Analizler sonucunda cinsiyete ve yerleşim durumuna göre depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır.

Darabi ve Mendil (2021) çalışmasında üniversite öğrencilerinde depresyonu ve dindarlıkla ilişkisini belirlemeye hedeflenmiştir. Araştırmacıların tanımlayıcı analitik yaklaşımı kullandığı ve çalışma örneklemini, her iki cinsiyette (erkek ve kadın) Kadisiye ve Kufe Üniversitelerinden (400) erkek ve kız öğrenciden ve akademik yıl (2019-2020) için uzmanlıktan (bilimsel ve insani) oluşuyordu. İki araştırmacı Beck Depresyon Ölçeğini (Beck, 1984) geliştirdi ve yabancıyı araplaştırdı. Ölçeğin psikometrik özellikleri geçerlik ve güvenilirlikten çıkarıldıktan sonra (21) maddeden oluşan son

haline getirilmiş olup, her paragrafın önünde dört seçenek bulunmaktadır. Bu nedenle, yanıtlayıcının ölçekten alabileceği en yüksek puan (63) derece, en düşük puan (sıfır) iken, ölçeğin varsayımsal ortalaması (31.5)'dir. Çalışmanın sonuçları, araştırma örneklemindeki depresyon düzeyinin zayıf olduğunu ve araştırma örnekleminin yüksek düzeyde dindarlığa sahip olduğunu göstermiştir ve bu istatistiksel olarak belirli bir ters ilişkidir. Yani bu, araştırma örneklemindeki depresyon düzeyi ne kadar düşükse, dindarlık düzeylerinin o kadar yüksek olduğu anlamına gelir.

Araştırmacı teorik ve pratik açıdan bu çalışmayı hazırlarken daha önceki çalışmalardan yararlanmış, Teorik olarak mevcut çalışma, psikososyal sorunlar ve depresyon konusunu ele alarak teorik çerçeveyi yazmada, çalışma problemini formüle etmede ve çalışma aracını hazırlamada önceki çalışmalardan yararlanmış. Pratikte, mevcut çalışma, araştırma yönteminin tanımlanmasında ve çalışmanın sonuçlarının analiz edilmesinde ve yorumlanmasında uygun istatistiksel yöntemlerin seçilmesinde önceki çalışmalardan yararlanmış.

Kocamaz ve Erdoğan (2022), 2020-2021 eğitim-öğretim yılında uzaktan eğitim derslerinde online beden eğitimi ve spor dersine katılan öğrencilerin covid-19 salgınına yakalanma korkusu ve depresyon seviyelerinin belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmacılar nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanmıştır. Çalışmanın verileri, online formlar kullanılarak öğrencilerin kendi istekleriyle katılımı esas alınarak toplanmıştır. Çalışmada Demografik Bilgi Formu, Covid-19 Korku Ölçeği (KKÖ) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmaya 56 erkek 62 kadın öğrenci olmak üzere toplam 118 kişi katılım sağlamıştır. Analiz sonuçlarına göre çalışmaya katılan bireylerin depresyon düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmıştır. Cinsiyete göre depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılığa ulaşılmamıştır. Analiz sonucunda depresyon düzeyleri arasında 6. sınıf ve 8. sınıf bireyler arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır.

BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu bölüm, araştırmanın yöntemini, sorularını ve hipotezlerini, topluluğunu ve örneklemini, veri toplama yöntem ve araçlarını, standartların metodolojisini tanımlayarak, araştırmacının mevcut çalışmanın sonuçlarına ulaşmak için izlediği yöntem ve prosedürleri ele almıştır. Araştırma aracının geçerliliği, güvenilirliği, değişkenleri, sınırlılıkları ve sayıtları, istatistiksel teknikleri ve kullanılan prosedürleri şu şekildedir:

2.1. Yöntem

Mevcut çalışma, seçilen örnekleme olduğu gibi gerçekliğin araştırılmasına bağlı olduğu için araştırmanın amaçlarını yerine getiren, nicel ve nitel olarak ifade edilen bilimsel yöntem olan betimsel-analitik yaklaşımı benimsemiştir. Betimleyici-analitik yaklaşım, gerçekte var olan bir durum veya fenomenin gerçek haliyle incelenmesine dayanan yaklaşım olarak bilinmektedir. Betimleyici-analitik yaklaşım, bu fenomeni herhangi bir değişiklik olmaksızın derinlemesine incelemekle ilgilenir ve daha sonra niteliksel özelliklerini netleştirmeye çalışır. Nicel yönüne gelince, asıl görevi o fenomenin miktarını, hatta boyutunu veya bu fenomenin diğer fenomenlerle ne ölçüde ilişkili olduğunu açıklamak olan sayılar ve tablolar aracılığıyla fenomeni sayısal olarak tanımlar (Beckre, <https://sotor.com>. E.T 05/06/2022).

2.2. Araştırmanın Soruları ve Hipotezleri

Araştırmanın temel amacına uygun olarak belirlenen 2 temel araştırma sorusuna cevap aranmış ve bağlantılı hipotezlerin analizi yapılmıştır.

S.1. Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyi nedir?

S.2. Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasındaki depresyon düzeyinde; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim seviyesi, not ortalaması, dil seviyesi, uyruk, ikamet yeri ve aylık harcama miktarı gibi değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?

İkinci soruyu cevaplamak için farklı değişkenlere göre öğrenciler arasında depresyon düzeyi ortaya çıkarmak amacıyla hipotezler oluşturulmuştur.

Araştırmanın hipotezleri şu şekilde sıralanmaktadır:

H.1. Cinsiyet değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.2. Yaş değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.3. Medeni durum değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.4. Eğitim seviyesi değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.5. Not ortalaması değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.6. Dil seviyesi değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.7. Uyruk değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.8. İkamet yeri değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H.9. Aylık harcama miktarı değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

2.3. Araştırma Evreni

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Sakarya ili üniversitelerinde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan gelen toplam 1994 öğrenci oluşturmaktadır.

2.4. Araştırma Örnekleme

Araştırmanın örneklemini, Sakarya ili üniversitelerinde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya gibi ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem sayıları ise erkek ve kız öğrencilerden rastgele seçilmiştir. Bu noktada çalışma aracı (anket) hazırlayıp elektronik link şeklinde yayınlanmış ve ardından Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören çalışma grubuna dağıtılmıştır. Daha sonra istatistiksel analiz için geçerli olan (333) anket elde edilmiştir. Aşağıdaki tablolar, çalışma örneğinin farklı çalışma değişkenlerine göre sosyal ve demografik dağılımını göstermektedir.

Tablo 1: Çalışma Örnekleme Üyelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	206	61,9
	Kadın	127	38,1
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklemindeki erkek öğrenci sayısı 206 öğrenci olup, örneklem büyüklüğünün yüzdesi 61,9 iken, araştırma örneklemindeki kız öğrenci sayısı 127 öğrenci olup, örneklem büyüklüğüne oranı yüzde 38,1'dir.

Tablo 2: Çalışma Örnekleme Üyelerinin Yaş Grubu Değişkenine Göre Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Yaş	18-24	240	72,1
	25-35	87	26,1
	36 ve üzeri	6	1,8
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örnekleminin yaş grubundan (18-24) yaş değişkenine göre öğrenci sayısı (240), yüzdeleri ise araştırmanın örneklem büyüklüğüne göre 72 Araştırma örnekleminde yaş grubundaki (25-35) öğrenci sayısı (87) olup, örneklem büyüklüğüne oranı yüzde 26,1'dir. Araştırma örnekleminde yaş grubu (36 ve üzeri) öğrenci sayısı (6) erkek ve kadın olup, bunların yüzdesi araştırma örneklem büyüklüğünün 1,8'idir.

Tablo 3: Medeni Durum Değişkenine Göre Çalışma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Medeni durum	Bekâr	294	88,3
	Evli	34	10,2
	Boşanmış	5	1,5
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örnekleminin medeni durum değişkenine göre öğrenci sayısı (294), araştırma örneklem büyüklüğünün yüzdesi ise 88,3'tür. Araştırma örneklem evli grubundaki öğrencilerin sayısı (34) ve yüzdeleri örneklem büyüklüğünün 10,2'sidir. Araştırma örneklem boşanmış grubundaki öğrencilerin sayısı (5) ve yüzdeleri örneklem büyüklüğünün 1,5'sidir.

Tablo 4: Eğitim seviyesi Değişkenine Göre Çalışma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Eğitim seviyesi	Tömer öğrenci	71	21,3
	Lisans öğrencisi	200	60,1
	Yüksek lisans öğrencisi	46	13,8
	Doktora öğrencisi	16	4,8
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tömer kategorisinin eğitim seviyesi değişkenine göre öğrenci sayısı (71) dir, çalışma örneklem büyüklüğünün yüzdesi 21,3'tür. Lisans öğrencilerinin sayısı (200) olup, yüzdeleri örneklem büyüklüğünün 60,1'dir. Yüksek lisans kategorisindeki öğrenci sayısı (46) ve araştırma örnekleminin büyüklüğüne göre yüzdeleri 13,8'dir. Doktora öğrencilerinin sayısı (16) olup, yüzdeleri örneklem büyüklüğünün 4,8'dir.

Tablo 5: Not Ortalaması Değişkenine Göre Çalışma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Not Ortalaması	(1.00-1.99 / 57.00-73.83)	79	23,7
	(2.00-2.49 / 74.00-78.90)	91	27,3
	(2.5-2.99 / 79.00-83.90)	79	23,7
	(3.00-3.49 / 84.00-88.90)	48	14,4
	(3.5-4.00 / 89,00-100.00)	36	10,8
	Toplam		333

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklem büyüklüğü kategorisinden (1.00-1.99 / 57.00-73.83) not ortalama değişkenine göre öğrenci sayısı (79), yüzdesi ise 23,7'dir. Araştırma örneklem büyüklüğü kategorisindeki (2.00-2.49 / 74.00-78.90) öğrenci sayısı (91) ve yüzdesi 27,3'tür. Araştırma örneklem büyüklüğü kategorisindeki (2.5-2.99/79.00-83.90) öğrenci sayısı (79) ve yüzdeleri 23,7'dir. Araştırma örneklem büyüklüğü kategorisindeki (3.00-3.49/84.00-88.90) öğrenci sayısı (48) ve yüzdeleri 14,4'tür. Araştırma örneklem büyüklüğü (3.5-4.00-89,00-100.00) öğrenci sayısı (36) ve yüzdeleri 10,8'dir.

Tablo 6: Derslerimde Başarısız Olmaktan Korkuyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Derslerimde başarısız olmaktan korkuyorum	Kesinlikle katılmıyorum	9	2,7
	Katılmıyorum	53	15,9
	Ne katılmıyorum ne katılıyorum	58	17,4
	Katılıyorum	149	44,7
	Kesinlikle katılıyorum	64	19,2
	Toplam		333

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklemin büyüklüğünün Derslerimde başarısız olmaktan korkuyorum değişkenine göre öğrenci sayısı, kesinlikle katılmıyorum (9) kategorisinde olup, yüzdeleri 2,7'dir. Araştırma örneklem büyüklüğüne katılmıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı 53, yüzdesi ise 15,9'dur. Araştırma örneklem büyüklüğünün ne katılmıyorum ne katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (58) ve yüzdeleri 17,4'tür. Örneklem büyüklüğünün katılıyorum kategorisinde yer alan öğrenci sayısı 149, yüzdesi

ise 44,7'dir. Kategorideki öğrenci sayısı, çalışma örneklem büyüklüğüne (64) kesinlikle katılıyorum ve yüzdeleri 19,2'dir.

Tablo 7: Derslerime Yoğunlaşmakta Zorlanıyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Derslerime yoğunlaşmakta zorlanıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	8	2,4
	Katılmıyorum	43	12,9
	Ne katılmıyorum ne katılıyorum	62	18,6
	Katılıyorum	155	46,5
	Kesinlikle katılıyorum	65	19,5
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklem büyüklüğünün Derslerime yoğunlaşmakta zorlanıyorum değişkenine göre öğrenci sayısı, kesinlikle katılmıyorum kategorisinde (8) yer almış ve yüzdeleri 2,4'tür. Araştırma örneklem büyüklüğünün katılmıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (43) ve yüzdesi 12,9'dur. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün ne katılmıyorum ne katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (62) olup yüzdeleri 18,6 dir. Örneklem büyüklüğünün katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (155), yüzdeleri ise 46,5'tir. Örneklem büyüklüğüne kesinlikle katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (65)' ve yüzdeleri 19,5'tir.

Tablo 8: Türkçe Dil Seviyesi Değişkenine Göre Çalışma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Türkçe dil seviyesi	Hiç iyi değil	30	9,1
	Orta	145	43,5
	İyi	112	33,6
	Çok iyi	46	13,8
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmanın örneklem büyüklüğünün Türkçe dil seviyesi değişkenine göre hiç iyi değil kategorisinde öğrenci sayısı (30), yüzdeleri ise 9,1'dur. Örneklem büyüklüğünün orta kategorisinden öğrenci sayısı (145) ve yüzdeleri 43,5 dir. Araştırma örneklem

büyüklüğü iyi kategorisindeki öğrenci sayısı (112) ve yüzdeleri ise 33,6'dır. Araştırma örneklem büyüklüğü çok iyi kategorisindeki öğrenci sayısı (46) ve yüzdeleri 13,8'dir.

Tablo 9: Araştırma Örneklemini Üyelerinin Türkçe Hayatım ve Çalışmalarında Bana Engel Teşkil Ediyor Değişkenine Göre Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Türkçe hayatım ve çalışmalarında bana engel teşkil ediyor	Kesinlikle katılmıyorum	28	8,4
	Katılmıyorum	68	20,4
	Ne katılmıyorum ne katılıyorum	73	21,9
	Katılıyorum	125	37,5
	Kesinlikle katılıyorum	39	11,7
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkçe hayatım ve çalışmalarında bana engel teşkil ediyor değişkenine göre büyüklüğüne kesinlikle katılmıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (28) ve yüzdeleri 8,4'tür. Araştırma örneklem büyüklüğüne katılmıyorum kategorideki öğrenci sayısı (68) ve yüzdesi 20,4'tür. Araştırma örneklem büyüklüğünün ne katılmıyorum ne katılıyorum kategorisinden öğrenci sayısı (73) ve yüzdeleri 21,9'dur. Araştırma örneklem büyüklüğü katılıyorum Kategorideki öğrenci sayısı (125) ve yüzdeleri 37,5'tir. Araştırma örneklem büyüklüğü katılıyorum Kategorideki öğrenci sayısı (39), yüzdeleri 11,7'dir.

Tablo 10: Uyrak Değişkenine Göre Çalışma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Uyrak	Filistin	93	27,9
	Irak	61	18,3
	Suriye	108	32,4
	Yemen	64	19,2
	Libya	7	2,1
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmanın örneklem büyüklüğünün uyrak değişkenine göre Filistin kategorisinin öğrenci sayısı (93) ve yüzdesi 27,9'dur. Çalışmanın örneklem büyüklüğü Irak kategorisinden öğrenci sayısı (61) olup, yüzdeleri 18,3'tür. Araştırma örneklem

büyükliğünün Suriyeli kategorisinden öğrenci sayısı (108) ve yüzdeleri 32,4'tür. Araştırma örnekleminde Yemenli kategorisindeki öğrenci sayısı (64) ve yüzdeleri 19,2'dir. Araştırma örneklem büyüklüğünün Libya kategorisinden öğrenci sayısı (7) ve yüzdeleri 2,1'dir.

Tablo 11: İkamet Yeri Değişkenine Göre Araştırma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
İkamet yeri	Aileyle	75	22,5
	Akrabalarla	7	2,1
	Devlet konutu (KYK)	33	9,9
	Özel yurttan-apart	65	19,5
	Evde yalnız	28	8,4
	Bir kişi(ler) ile bir evde	125	37,5
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklem büyüklüğünün ikamet yeri değişkenine göre aile ile oturuyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (75) ve yüzdesi 22,5'tir. Araştırmanın örneklem büyüklüğü akrabaları oturuyorum kategoriden öğrenci sayısı (7), yüzdeleri ise 2,1'dir. Devlet konutu (KYK) kategorisindeki Araştırma örneklem büyüklüğünden öğrenci sayısı 33, yüzdesi ise 9,9'dur. Araştırma örneklem büyüklüğünden özel yurt kategorisindeki öğrenci sayısı (65) ve yüzdesi 19,5'tir. Araştırma örneklem büyüklüğü bir evde tek başıma kategorisindeki öğrenci sayısı (28) ve bunların yüzdesi 8,4'tür. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün bir evde tek kişi/kişiler ile olduğu kategorisindeki öğrenci sayısı (125) ve yüzdeleri 37,5'tir.

Tablo 12: Aylık Harcama Miktar Değişkenine Göre Araştırma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Aylık harcama miktar	500-999	41	12,3
	1000-1499	62	18,6
	1500-1999	98	29,4
	2000 ve üzeri	123	39,6
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklem büyüklüğü 500-999 kategorisinin aylık harcama miktarlarını tahmin eden bir değişkene göre öğrenci sayısı (41) olup, yüzdesi 12,3'tür. Örneklem büyüklüğünün 1000-1499 kategorisindeki öğrenci sayısı (62) olup, yüzdeleri 18,6'dır. Araştırma örneklem büyüklüğü 1500-1999 kategorisindeki öğrenci sayısı (98) ve yüzdeleri 29,4'tür. Araştırma örneklem büyüklüğü 2000 ve üzeri kategorideki öğrenci sayısı (132), yüzdeleri ise 39,6'dır.

Tablo 13: Maddi Sorunlarım Var Değişkenine Göre Araştırma Örneklemini Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Maddi sorunlarım var	Hayır	117	35,1
	Evet	115	34,5
	Belki	101	30,3
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örnekleminin büyüklüğünden maddi sorunlarım var değişkenine göre hayır kategorisinden öğrenci sayısı (117), yüzdeleri 35,1'tir. Araştırma örneklem büyüklüğünün evet kategorisindeki öğrenci sayısı (115) ve yüzdeleri 34,5'tir. Araştırma örnekleminde belki kategorisindeki öğrenci sayısı (101) yüzdeleri 30,3'tür.

Tablo 14: Araştırma Örneklemini Üyelerinin Değişkene Göre Verileri: Aylık Gelir/Gider Yeterli Mi?

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Aylık geliriniz yeterli mi?	Hayır	143	42,9
	Evet	80	24,0
	Belki	110	33,0
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Aylık geliriniz yeterli mi? Değişkenine göre Araştırma örnekleminin büyüklüğünden hayır kategorisindeki öğrenci sayısı: (143) ve yüzdesi 42,9'dur. Araştırma örneklem büyüklüğünün evet kategorisindeki öğrenci sayısı (80) ve yüzdeleri 24,0'dır. Belki kategorisindeki öğrenci sayısı, çalışma örnekleminin büyüklüğünden (110), yüzdeleri 33,0'dır.

Tablo 15: Herhangi Bir Taraftan Burs Alıyor Musunuz?
Değişkene Göre Örneklem Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Herhangi bir taraftan burs alıyor musunuz?	Hayır	263	79,0
	Evet	70	21,0
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Herhangi bir taraftan burs alıyor musunuz? Değişkenine göre Araştırma örneklem büyüklüğünün hayır kategorisinden (263) ve yüzdesi 79,0'dır. Evet kategorisinde öğrenci sayısı (70) ve yüzdesi 21,0'dır.

Tablo 16: Ülkemdeki Ailemi ve Yakınlarımı Özlüyorum Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Ülkemdeki ailemi ve yakınlarımı özlüyorum	Kesinlikle katılmıyorum	7	2,1
	Katılmıyorum	15	4,5
	Ne katılmıyorum ne katılıyorum	44	13,2
	Katılıyorum	153	45,9
	Kesinlikle katılıyorum	114	34,2
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ülkemdeki ailemi ve yakınlarımı özlüyorum değişkenine göre örneklemin büyüklüğüne kesinlikle katılmıyorum kategoride öğrenci sayısı, (7), yüzdeleri 2,1'dir. Araştırma örneklem büyüklüğüne katılmıyorum kategorideki öğrenci sayısı (15), yüzdesi 4,5'tir. Araştırma örneklem büyüklüğünün ne katılmıyorum ne katılıyorum kategorisinden öğrenci sayısı (44) ve yüzdeleri 13,2'dir. Araştırma, örneklemin büyüklüğü katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (153) ve yüzdeleri 45,9'dur. Araştırma örneklemin büyüklüğüne kesinlikle katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı, (114) ve yüzdeleri 34,2'dir.

Tablo 17: Yabancı Bir Ülkede Okuduğuma Pişmanım Değişkenine Göre Örneklem Üyelerinin Verileri

Değişken	Standart	Sayı	Yüzde
Yabancı bir ülkede okuduğuma pişmanım	Kesinlikle katılmıyorum	53	15,9
	Katılmıyorum	104	31,2
	Ne katılmıyorum ne katılıyorum	81	24,3
	Katılıyorum	70	21,0
	Kesinlikle katılıyorum	25	7,5
	Toplam	333	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma örneklem büyüklüğüne Yabancı bir ülkede okuduğuma pişmanım değişkenine göre kesinlikle katılmıyorum kategorisinden öğrenci sayısı (53) ve yüzdesi 15,9'dur. Araştırma örneklem büyüklüğüne katılmıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (104) olup, yüzdeleri 31,2'dir. Araştırma örneklem büyüklüğünün ne katılmıyorum ne katılıyorum kategorisinden öğrenci sayısı (81) ve yüzdeleri 24,3'tür.

Örneklem büyüklüğünün katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (70) ve yüzdeleri 21,0'dır. Araştırma örneklemin büyüklüğünden kesinlikle katılıyorum kategorisindeki öğrenci sayısı (25) ve yüzdeleri 7,5'tir.

2.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı, çalışma süresi boyunca eğitim ve psikoloji alanına ilişkin literatürü taramış ve araştırma kapsamında olan yayınları incelemiştir. Bunun ışığında Türk üniversitelerinde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin yaşadığı psikolojik ve sosyal sorunları, depresyon sorunu ile tanımlamıştır.

Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin paragrafları, araştırma örnekleminin doğasına ve mevcut çalışmanın amaçlarına uygun olacak şekilde formüle edilmiştir.

Daha sonra anket bir grup uzman ve deneyimli kişilere sunulmuş ve onların tavsiye ve önerileri doğrultusunda paragraflar kodlanmış ve yeniden formüle edilmiştir.

Araştırma aracı olan anket, araştırma örneğinin diline uygun olması ve öğrencinin anketin soru ve paragraflarına doğru ve iyi yanıt vermesi için anlamasını kolaylaştırmak amacıyla Türkçe ve Arapça olarak hazırlanmıştır. Araştırma örneğine Arapça olarak dağıtılmıştır. (Ek 1, Ek 2)

Veri Toplama Aracını Kurma Basamakları

Veri toplama aracı üç bölümden oluşuyor:

2.5.1. Demografik Özelliklerin Tanımlanma Bölümü

1. Birinci bölümde öğrencilerden genel demografik bilgiler yer almaktadır: cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, genel ortalaması,
2. Derslerimde başarısız olmaktan korkuyorum,
3. Derslerime yoğunlaşmakta zorlanıyorum,
4. Türkçe dil seviyem hayatımda ve çalışmalarımnda bana engel oluyor,
5. Uyruk, ikamet yeri, aylık harcama miktarı, maddi sıkıntılar çekiyorum,
6. Kimseden burs alıyor musunuz,
7. Ailemi ve ülkemdeki akrabalarımı özledim,
8. Yabancı bir ülkede okuduğum için pişmanlık duyuyorum.

2.5.2. Beck Depresyon Ölçeği

1961 yılında ortaya çıkan Beck Depresyon Ölçeği (BDI) kullanılmıştır. (BDI) Depresyon ölçümü alanında en ünlü ve en yaygın kullanılan ölçeklerden biri olarak kabul edilmektedir. Depresyon ile ilgili birçok çalışma ve araştırmada kullanılmıştır. İki tür ölçek vardır: Birincisi, 1961 yılında ortaya çıkan ve günümüzde sahada bilinen (BDI-IA) yani Beck Depresyon Ölçeği I anlamına gelen 1971 yılında yayınlanan ölçeğin ilk versiyonunun geliştirilmiş halidir, ikincisi ise BDI-II ölçeği olarak bilinen ve 1996 yılında yayınlanan ölçeğin en son geliştirilmiş halidir (Gareeb, 2007).

BDI-II, 1996 yılında depresyon için DSM-IV ölçütleriyle daha tutarlı olması için geliştirilmiştir, örneğin bireylerden her soruyu içinde buldukları bir haftalık süre yerine iki haftalık bir süreye göre yanıtlamaları istenir. (BDI-IA). Beck Depresyon Envanteri (ölçeği) her birinin madde önünde dört alt cevap bulunan 21 maddeden

oluşur; her cevap, ciddiyeti açısından aşağıdaki gibi derecelendirilmiş belli bir depresyon belirtisini temsil eder:

1. Belirti olmadığı anlamına gelir.
2. Hafif derecede belirti olduğu anlamına gelir.
3. Orta derecede belirti olduğu anlamına gelir.
4. Büyük ölçüde belirti olduğu anlamına gelir.

Araştırmacı, bireyleri depresyon derecesine göre sınıflandırmak için aynı uygulama yöntemini ve Beck Depresyon Ölçeği II (BDI-II) tarafından belirlenen puanları benimsemiştir. Bunlar aşağıdaki gibidir:

1. (0-13 derece) depresyon olmadığı anlamına gelir.
2. (14-19 derece) hafif depresyon anlamına gelir.
3. (20-28 derece) orta derecede depresyon anlamına gelir.
4. (29 derece- 63) şiddetli depresyonun varlığını ifade eder (Beck, 1996).

2.5.2.1. Beck Depresyon Ölçeği: Geçerlilik, Güvenirliliği

Beck Depresyon Ölçeği: Orijinal formu Beck tarafından gerçekleştirilen Beck Depresyon Ölçeği, West tarafından 1985 yılında yapılan çalışma Beck Depresyon Envanterinin Arap kültürlerarası geçerliliğini araştırmaktır. Bu çalışma, Doğu Eyaletinde yaşayan Suudi Arabistanlı psikiyatri poliklinik hastaların üzerine yapılmıştır. 53 vakadan oluşan bir Arap örnekleme, bir ön testi ve İngilizce 'den Arapça 'ya çeviriyi içeren orijinal geçerlilik prosedürlerine tabi tutulmaktadır.

Bu araştırmada yapılan istatistiksel analizlerine göre Arapça-BDI'nin iç tutarlılığı ve istikrarı yüksek derecede güvenilirlik göstermektedir. Arapça-BDI puanları ile Arap klinisyenlerin puanları arasındaki korelasyonlar yüksek derecede geçerlilik göstermektedir. Kültürlerarası geçerlik çalışmasının sonuçları, orijinal Amerikan geçerliğinin sonuçlarıyla olumlu bir şekilde uyumaktadır.

Bu araştırmada ulaşılan sonuçlarına göre Arapça-BDI'nin 53 araştırmanın örneklerini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan örneklerinin ortalama puanı 25.245, SD=14.163; erkekler $X = 19.714$ ve kadınlar $X_{\bar{}}=31.440$. Beck, BDI maddeleri / puanları ile korelasyon katsayısı $r=0.86$, $n=97$ bildirmiştir. Mevcut çalışma, Arapça-BDI

puanların/maddelerin korelasyon katsayısı $r=0.77$, $n=53$ uygun olarak bulunmuştur. Bu ölçeğin Arap ülkelerinde depresyon düzeyini ölçmek için güvenilir, duyarlı ve kolay uygulanabilir olduğu belirlenmiştir (West, 1985).

2.5.2.2 21 Maddenin Son Halinin Belirlenmesi

Beck Depresyon Ölçeğinin kullanıldığı çok sayıda Arap, yabancı ve Türk çalışmasının çeşitli maddelerine incelenmesi sonucunda araştırmacının benimsediği maddeler, bunlardan en önemlisi Beck Depresyon Envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliliği, güvenilirliği başlıklı çalışmadır (Hisli, 1989)

Araştırmacının ölçeğin maddelerinin çoğunu tespit edip Türkçe'ye çevirerek bu çalışmadan yararlandığı yer ve ölçeğin 21 maddesi:

Üzüntü, kötümserlik, başarısızlık, doyumsuzluk, suçluluk duyguları, cezalandırılma duygusu, kendimden nefret etme, kendini suçlama, intihar düşünceleri, ağlama, sinirlilik, sosyal çekilme, kararsızlık, bedensel imaj değişim, iş yapamama, uyku bozukluğu, çabuk yorulma, iştah kaybı, kilo kaybı, somatik kaygılar ve cinsel iştah kaybı.

2.5.3. Çalışma Aracının Üçüncü Bölümü İse Aşağıdaki Soruyu İçermektedir

Türkiye'deki eğitiminiz daha güzel, doyurucu ve verimli olması için sizce en çok neye ihtiyacınız var? 1. Önceliğinizi (1) 2. Önceliğinizi (2) ... diye vs., lütfen numaralandırınız:

1. Maddi olarak yeterli gelirim olması ()
2. Türkçemin daha iyi olması ()
3. 1 kişiyle ev arkadaşı olmak ()
4. Oturduğum evde ders çalışma ortamının olması ()
5. Sağlığımın iyi olması ()
6. İhtiyacım olduğu zaman anadilimde psikolojik destek alabilmek ()
7. Psikolojimin iyi olması ()
8. Çalışma iznimin olması ve çalışacak işimin olması ()

9. Kendi ülkemin öğrenci topluluğu olması ()
10. Ailemle her zaman iletişim kurabilmek ()

2.6. Çalışma Aracının Geçerliliği

Çalışma aracının geçerliliği, çalışma aracının paragraflarının ilk haliyle üniversitelerdeki öğretim üyeleri ve sosyal hizmet uzmanlarından oluşan bir dizi hakeme sunulmasıyla doğrulandı ve onların gözlem ve önerileri doğrultusunda aracın bazı maddeleri yeniden formüle edilmiş, bazıları silinmiş ve buna bağlı olarak ölçek son halini almıştır.

2.7. İki Çalışma Aracının Kararlılığı

Ölçeğin kararlılığını doğrulamak için çalışma örnekleminin dışında Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden bir öğrenci örneğine uygulanmış ve ardından ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach-alfa denklemi kullanılarak hesaplanmıştır.

2.8. İstatistiksel İşleme Veri Analizi

1. Araştırmacı, araştırmaya dahil edilecek uygun istatistiksel işlemleri yapmak için Sosyal Bilimlerde İstatistik Paketi (SPSS) programını kullanarak araştırmanın sonuçlarını analiz etmiştir.
2. Aritmetik ortalamalar, standart sapmalar, göreceli ağırlık ve dereceler çıkarıldı.
3. Türk üniversitelerinde depresyon düzeyi ile Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinin öğrencileri arasındaki korelasyonu hesaplamak için Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır.
4. Cinsiyet değişkenine göre iki bağımsız örnek için T testi kullanıldı.
5. Tek Yönlü One-Way ANOVA analizi kullanılmış ve eğer (F) değeri istatistiksel bir fonksiyon ise yaş, medeni durum, eğitim durumu, genel not ortalaması, dil seviyesi, uyruk, ikamet yeri, aylık gider miktarı değişkenlerinin boyutsal karşılaştırmalarında Scheffe testi kullanılmıştır.

2.9. Çalışmanın Sınırlılıkları ve Sayıtları

1. Konunun Sınırları: Çalışma, Türkiye'deki üniversitelerde eğitim almak için Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyinin belirlenmesiyle sınırlıdır.
2. Zaman Sınırları: Çalışma 2021/2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir.
3. Mekân Sınırları: Çalışma Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler üzerinde yapılmıştır.
4. Bu çalışmanın sonuçları, çalışma araçlarının geçerliliği ve güvenilirliği ile çalışma örneklerinin ve yanıtların doğruluğuyla ortaya konmuştur.
5. Araştırmanın sonuçları, örneklerin alındığı topluluğa ve benzer topluluklara genellenmiştir.

2.10. Çalışma Prosedürleri

Aşağıdaki prosedürler gerçekleştirilmiştir:

1. Veri toplama aracı oluşturulmuştur.
2. Sakarya ve Sakarya Uygulamalı Üniversitelerdeki Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerden oluşan araştırma örnekleme belirlendi.
3. Aracın geçerlik ve güvenilirliği bulundu.
4. Sakarya Üniversitesi'nden görev kolaylaştırma kitabı alındı.
5. Anket, seçilen örnekleme uygulandı, Google Drive teknolojisi kullanılarak elektronik olarak oluşturuldu ve dağıtıldı
6. Veriler istatistiksel olarak analiz edildi.
7. Sonuçlar üçüncü bölümde sunulmuş ve dördüncü bölümde incelenmiş tartışılmıştır.
8. Elde edilen sonuçlara dayalı olarak öneriler sunuldu.

BÖLÜM 3: BULGULAR

3.1. Araştırma Sonuçlarının Sunumu

Bu araştırmada toplanan istatistiksel veriler analiz edildikten sonra, Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen Türkiye’de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin depresyon seviyeleri ve bazı farklı değişkenlere göre Türkiye’deki üniversite öğrencilerin arasındaki depresyon farklarını ortaya koymak için yapılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir:

3.1.1. Birinci Sorunun Yanıtlanmasına İlişkin Bulgular

S.1. Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyi nedir?

Bu soruyu cevaplamak için Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde okuyan Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya gibi ülkelerdeki öğrencilerin aralarındaki depresyon düzeylerinin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Bu ekseninde, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyini ölçen 21 madde Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18: Beck Depresyon Ölçek Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Sayı	Beck Depresyon Ölçek Maddeleri	Ortalama	S. s
1	Üzüntü	0.8778	0.47139
2	Kötümserlik	0.4126	0.38669
3	Başarısızlık	0.2595	0.26580
4	Doyumsuzluk	0.4598	0.39641
5	Suçluluk duyguları	0.5309	0.35976
6	Cezalandırılma duygusu	0.3826	0.38958
7	Kendimden nefret etme	0.3015	0.43067
8	Kendini suçlama	0.3417	0.39475
9	İntihar düşünceleri	0.0243	0.16986
10	Ağlama	0.5829	0.36737
11	Sinirlilik	0.7988	0.49092
12	Sosyal Çekilme	1.1030	0.61671
13	Kararsızlık	0.6589	0.46143
14	Bedensel İmaj değişim	0.3276	0.33563
15	İş yapamama	0.5138	0.32953
16	Uyku bozukluğu	0.4327	0.37072
17	Çabuk yorulma	0.4267	0.38796
18	İştah kaybı	0.4517	0.31328
19	Kilo kaybı	0.3036	0.36372
20	Somatik kaygılar	0.5667	0.35023
21	Cinsel iştah kaybı	0.3345	0.29314

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 18’de eksenin her bir paragrafının aritmetik ortalamalarını, standart sapmalarını ve sıralamasını gösterir. Bu eksenin bir bütün olarak ele alındığı ve bu eksen için aritmetik ortalamaların (1.1030-0.0243) arasında değiştiği belirtilmiştir.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde okuyan Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyi nedir?

Bu soruyu yanıtlamak için araştırmacı, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde okuyan öğrencilerin depresyon düzeyini belirlemek için bazı

tanımlayıcı istatistikler aritmetik ortalama, standart sapma ve görelî ağırlık kullanmıştır ve analizlere ait veriler Tablo 19’de gösterilmiştir. Görelî ağırlık, Aritmetik ortalamanın toplam puana bölünmesi ve ardından sonucun 100 ile çarpılmasıyla hesaplanır.

Tablo 19: Depresyon Düzeyi Ortalamaları

	Madde Sayı(N)	Toplam puan	Ortalama	S. s. (Sd)	Görelî Ağırlık*%
Depresyon Düzeyi	21	63	10.0916	7.94555	16.02

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 19’ de Gösterilen sonuçlar, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde öğrenciler arasındaki depresyon ölçeğinin aritmetik ortalamasının (10.0961), standart sapmasının (7.9455) ve görelî ağırlık (16.02) olduğu gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversite’sinde okumak için Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin aralarındaki depresyon düzeyinin (16.02) hafif depresyon olduğu anlaşılmıştır.

3.1.2. İkinci Sorunun Yanıtlanmasına İlişkin Bulgular

S.2. Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasındaki depresyon düzeyinde, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim seviyesi, not ortalaması, dil seviyesi, uyruk, ikamet yeri ve aylık harcama miktarı gibi değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?

İkinci soru cevaplamak için farklı değişkenlere göre öğrenciler arasında depresyon düzeyi çıkarmak için ve iyi bir şekilde açıklamak amacıyla hipotezler oluşturulmuştur.

Hipotezlerin yanıtlanmasına ilişkin bulgular aşağıda yer verilmiştir:

H.1. Cinsiyet değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

T-testi, cinsiyet değişkenine bağlı olarak Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencileri arasında depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları

belirlemek için iki bağımsız örneğe uygulanmıştır ve Tablo 20’de bu testin sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 20: Cinsiyete Göre Depresyon Düzeyine İlişkin T-Testi Tablosu

Cinsiyet	Sayı	Ortalama	S. s. (Sd)	T	P
Erkek	206	0.0796	0.02400	-1.156	0.248
Kız	127	0.0826	0.02183		

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 20, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencileri aralarındaki depresyon düzeyinde cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Anlamlılık değeri (0.248) düzeyi olan T testi sonuçları (-1.156) olarak belirlenmiştir.

H.2. Yaş değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek varyans analizi testi, yaş değişkenine bağlı olarak Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyine ilişkin çalışma örnekleminin ortalama yanıtları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla uygulanmıştır. Tablo 21’de bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 21: Yaşa Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d. (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.001	2	0.000	0.861	0.424
Gruplar içi	0.178	330	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 21, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir

farklılık bulunamadığı gösterilmiştir. Anlamlılık değeri (0.424) olan F testinin sonuçları (0.861)'dir.

H.3. Medeni durum değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek varyans analizi testi, medeni durum değişkenine bağlı olarak, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinde depresyon düzeyine ilişkin çalışma örnekleminin ortalama yanıtları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlemek amacıyla uygulanmış ve Tablo 22'de bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 22: Medeni Duruma Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.001	2	0.000	0.900	0.407
Gruplar içi	0.178	330	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 22, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (0.407) olan F testinin sonuçları (0.900)'dür.

H.4. Eğitim seviyesi değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek yönlü varyans analizi testi, eğitim aşaması değişkenine bağlı olarak, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerine ilişkin çalışma örnekleminin ortalama yanıtları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlemek amacıyla uygulanmış ve Tablo 23'te bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 23: Eğitim Seviyesine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.002	3	0.001	1.201	0.309
Gruplar içi	0.177	329	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 23, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyleri ile eğitim aşamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (0.309) olan F testinin sonuçları (1.201)'dir.

H.5. Not ortalaması değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek yönlü varyans analizi testi, not ortalaması değişkenine bağlı olarak, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerine ilişkin çalışma örnekleminin ortalama yanıtları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlemek amacıyla uygulanmış ve Tablo 24'te bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 24: Not Ortalamasına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d(Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.006	4	0.001	2.716	0.030
Gruplar içi	0.173	328	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 24, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyleri ile not ortalaması değişkeni arasında anlamlı bir

fark bulunduğunu göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (0.030) olan F testinin sonuçları (2.716)'dır.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinde depresyon düzeyine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi testindeki farklılıkların kaynağını bulmak amacıyla boyutsal karşılaştırmalar yapmak için Scheffe testi yapılmıştır.

Tablo 25: Not Ortalamasına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin Scheffe Analiz Sonuçları

	Değişken sınıfları	Ortalama (Mean)	1.00-1.99 / 57.00-73.83	2.00-2.49 / 74.00-78.90	2.5-2.99 / 79.00-83.90	3.00-3.49 / 84.00-88.90	3.5-4.00 / 89.00-100.00
BDÖ Ortalama Puanları	1.00- 1.99/57.00-73.83	0.0870	-	0.587	0.038*	0.661	0.430
	2.00-2.49/74.00-78.90	0.0811		-	0.616	1.000	0.976
	2.5-2.99/79.00-83.90	0.0753			-	0.823	0.988
	3.00-3.49/84.00-88.90	0.0805				-	0.993
	3.5- 4.00/89.00-100.00	0.0780					-

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bir önceki Tablo 25, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin arasında depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, bu farkın (1.00- 1.99 / 57.00-73.83) ve (2.5-2.99 / 79.00-83.90) kategorileri arasında olduğu ve bunun bir bütün olarak araçtaki yüksek aritmetik ortalamaya bağlı olarak kategori (1.00- 1.99 / 57.00-73.83) lehine olduğu görülmektedir.

H.6. Dil seviyesi değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyine ilişkin araştırma örnekleminin ortalama yanıtları arasında dil düzeyine göre

istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi testi uygulanmıştır. Tablo 26’da bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 26: Dil Seviyesine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.003	3	0.001	2.052	0.107
Gruplar içi	0.176	329	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bir önceki Tablo 26, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencileri arasında dil düzeyi değişkenine göre depresyon düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (0.107) olan F testinin sonucu (2.052) olarak belirlenmiştir.

H.7. Uyruk değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde depresyon düzeyine ilişkin araştırma örnekleminin ortalama yanıtları arasında milliyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi testi uygulanmıştır ve Tablo 27’de bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 27: Uyuğua G6re Depresyon D6zeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.003	4	0.001	1.465	0.212
Gruplar içi	0.176	328	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bir 6nceki Tablo 27 Sakarya 6niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler 6niversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya 6lkelerinden gelen 6ğrencileri arasında milliyet değişkenine g6re depresyon d6zeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını g6stermektedir. Anlamlılık d6zeyi (0.212) olan F testinin sonucu (1.465) olarak belirlenmiştir.

H.8. İkamet yeri değişkenine g6re depresyon d6zeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek varyans analizi testi, çalışma 6rnekleminin Sakarya 6niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler 6niversitesi'nde 6ğrenim g6ren Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya 6lkelerinden gelen 6ğrencilerinin depresyon d6zeyine ilişkin ortalama yanıtları arasında ikamet yeri değişkenine bağlı istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla uygulanmıştır ve Tablo 28'de bu testin sonuçları g6sterilmiştir.

Tablo 28: İkamet Yerine G6re Depresyon D6zeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.003	5	0.001	1.070	0.377
Gruplar içi	0.176	327	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

6nceki Tablo 28, Sakarya 6niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler 6niversitesi'nde 6ğrenim g6ren Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya 6lkelerinden gelen 6ğrencileri arasında değişken ikamet yerine bağlı olarak, depresyon d6zeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını g6stermektedir. 1.070 F değeri, anlamlılık d6zeyinde (0.377) istatistiksel olarak 6nemsizdir.

H.9. Aylık harcama miktarı değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tek yönlü varyans analizi testi, aylık harcama değişkenine göre Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinde depresyon düzeyine ilişkin çalışma örnekleminin ortalama yanıtları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların varlığını belirlemek amacıyla uygulanmıştır ve Tablo 29'da bu testin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 29: Aylık Harcama Miktarına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	S.s. (Sum)	S.d (Df)	Ortalama (Mean)	F	P
Gruplar arası	0.007	3	0.002	4.187	0.006
Gruplar içi	0.172	329	0.001		
Toplam	0.179	332			

*($P \leq 0.05$)

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 29, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkenin öğrencileri arasında aylık harcama değişkenine bağlı olarak, depresyon düzey için istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu gösterilmiştir. Anlamlılık düzeyi (0.006) olan F testinin sonuçları (4.187)'dir.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinde depresyon düzeyine yönelik tek varyans analizi testindeki farklılıkların kaynağını bulmak amacıyla boyutsal karşılaştırmalar yapmak için Scheffe testi yapılmıştır.

Tablo 30: Aylık Harcama Miktarına Göre Depresyon Düzeyine İlişkin Scheffe Analiz Sonuçları

	Değişken sınıfları	Ortalama (Mean)	-500 999	-1000 1499	-1500 1999	2000ve üzeri
BDÖ Ortalama Puanları	999-500	0.0890	-	0.317	0.013*	0.489
	1499-1000	0.0803		-	0.551	0.935
	1999-1500	0.0749			-	0.098
	2000ve üzeri	0.0826				-

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki Tablo 30, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkenin öğrencileri arasında depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ve bu farkın (500-999) ve (1500-1999) kategorileri arasında olduğunu ve bunun bir bütün olarak araçtaki yüksek aritmetik ortalama nedeniyle kategori (500-999) lehine olduğu gösterilmiştir.

SONUÇ

Bu bölümde, çalışmadaki sorulara göre ulaşılan sonuçların tartışıldığı bir sunum ve çalışmanın sonuçlarına ilişkin geriye kalan öneriler aşağıdaki şekilde yer almıştır:

Birinci Soruya Verilen Yanıtların Sonuçları ve Tartışmaları

S.1. Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde okuyan Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeyi nedir?

Bu soruyu cevaplamak için; araştırmacı, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitelerinde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerin depresyon düzeyini belirlemek için aritmetik ortalama, standart sapma, bağıl ağırlık gibi bazı tanımlayıcı istatistikler kullanmıştır ve bu Tablo 18’de açıkça gösterilmiştir.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversite’sinde öğrenim gören öğrenciler arasındaki depresyon ölçeğinin aritmetik ortalamasının (10.0961), standart sapmasının (7.9455) ve görelî ağırlık (16.02) olduğu gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde okumak için Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasında depresyon düzeyinin (16.02) hafif depresyon olduğu anlaşılmıştır (Tablo:19).

Araştırmacı, Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerdeki Türk üniversitelerinde okuyan öğrenciler arasındaki bu depresyon yüzdesini birkaç nedene bağlamaktadır. Bu sebepler arasında, geldikleri ülkelerdeki savaşlar, çatışmalar ve daha önce yaşadıkları acı deneyimlerle temsil edilen sorun ve zorluklar ve buna eşlik eden olumsuz düşünceler, gerginlik, gelecek korkusu ve başarısızlık duygusu, bunların yanı sıra Türkiye’de üniversite hayatlarında karşılaştıkları kültürel ve sosyal farklılıklara ve ekonomik zorluklara ve diğer farklılıklar yer almaktadır. Üniversite düzeyinde öğrenci daha olgun ve sorumluluk sahibi ve özellikle Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen bir öğrenciyse bu aşamada üretici olur. Önceki hayatında tüketiciydi ve ağırlıklı olarak destek ve yardıma güveniyordu. Anne-baba ve toplum tarafından; sosyal, ekonomik, psikolojik ve diğer tüm yönlerden sağlanan desteğe bağlıydı.

Bu aşamada ise, Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerin Türk üniversitelerinde okuyan öğrencileri, hedeflerine ulaşamamaktan ve istikrar içinde yaşamaktan korktukları için hayal kırıklığı ve depresyon noktasına ulaşabilecek derin düşünme, endişe ve gerginlik halindedirler. Çünkü hayatlarında önemli bir dönüm noktasındadırlar. Bu sonuçlar, Shant ve Rayhan (2018), Darabi ve Al-Mandee (2021) ve Kocamaz ve Erdoğan (2022) çalışmaları ile uyumluydu. Bu sonuçlar, Salman ve Nada (2013) ve Ali (2017) çalışmaları ile gibi bazı çalışmalar farklılık göstermektedir.

İkinci Sorunun Cevabına İlişkin Sonuçlar ve Tartışmaları

S.2. Sakarya Üniversitesi ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasındaki depresyon düzeyinde, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim seviyesi, not ortalaması, dil seviyesi, uyruk, ikamet yeri ve aylık harcama miktarı gibi değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var mıdır?

İkinci soruya göre oluşturulan hipotezlere ilişkin bulgular şu şekilde tartışıldı:

H.1. Cinsiyet değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Anlamlılık düzeyi (0.248) olan T testinin sonuçları (-1.156) olarak belirlenmiştir (Tablo:20). Hipotez 1 kabul edilmiştir.

Araştırmacı bu sonuçları, bu yaş grubundaki her iki cinsiyetin de benzer veya birleşik ilgi ve ihtiyaçlara sahip olmasına ve dolayısıyla depresyona yol açan aynı endişelere sahip olmasına bağlıyor. Her iki cins de karşılaştıkları psikolojik ve sosyal sorunları, maddi sorunları, barınma ve yaşam pahalılığını düşünmekte ve her iki cins de aileden, akrabalarından ve aile ortamından uzak oldukları için hayatın zorluğuna katlanmakta ve bu anlamda erken yaşlarda sorumluluklar taşımaktadırlar. Bu sonuçlar, Kocamaz ve Erdoğan (2022) çalışması ile uyumluydu. Bu sonuçlar Radwan'ın (2001), Abdul Rahman (2013), Al-Banna ve Al-Rubaie (2016) ve Shant ve Rayhan (2018) gibi bazı araştırmalarla farklılık göstermektedir.

H.2. Yaş değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerdeki öğrenciler arasında yaş değişkenine göre depresyon düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamakta olup, anlamlılık düzeyi (0.424) olarak belirlenen F testinin sonuçları (0.681) olarak belirlenmiştir (Tablo:21). Hipotez 2 kabul edilmiştir.

Araştırmacı bunu, üniversite öğrencisi olan 18 -35 yaş arasındaki bu yaş grubunun ihtiyaçlarının birbirine yakın veya aynı olmasına ve dolayısıyla aynı kaygılara sahip olmalarına bağlamaktadır. Onlar aynı etkenleri paylaşırlar, tek bir amaç güderler, aynı dertleri yaşarlar. Bu yaş grubunda depresyonları açısından bir fark yoktur. Bu sonuçlar, Radwan çalışması (2001) gibi bazı çalışmalarla uyumludur.

H.3. Medeni durum değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Anlamlılık düzeyi (0.407) olan F testinin sonucu (0.900) olarak belirlenmiştir (Tablo: 22). Hipotez 3 kabul edilmiştir. Yani örneklemdaki öğrencilerin medeni durum değişkenine göre depresyon ölçeğine verdikleri ortalama yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuçlar Kıroğlu, Kesten ve Elma (2009), Al-Banna, Anwar ve Al-Rubai, Abdul Latif (2016) gibi bazı araştırmalarla farklılık göstermiştir.

H.4. Eğitim seviyesi değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde eğitim aşaması değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo:23). Hipotez 4 kabul edilmiştir. Bu sonuçlar Al-Wahhab Ali, Abdul Rahman (2013), Al-Huwaiji, Khalil ve Haridy, Azza (2015), Al-Banna, Anwar ve Al-Rubai,

Abdul Latif (2016) gibi bazı araştırmalarla farklılık göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (0.309) olarak belirlenen F testinin sonucu (1.201) olarak belirlenmiştir.

H.5. Not ortalaması değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler niversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen ğrencilerinin depresyon düzeylerinde genel ortalama değişkenine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu grlmştir (Tablo: 24). Hipotez 5 reddedilmiştir. Burada, bir bütün olarak araç için (F) değeri (2.716) anlamlılık düzeyinde (0.030), istatistiksel olarak anlamlıdır. Araştırmacı bunu, genel ortalamanın esas olarak öğrencilerin ders çalışma saatinden ve dil seviyesinden etkilenmesine bağlıyor. Bu sonuçlar, Al-Benna, Enver ve Al-Rab'i, Abdul Latif (2016). alışması gibi bazı çalışmalarla uyumludur.

Sakarya niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler niversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen ğrencilerinin depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ve bu farkın (1.00- 1.99 / 57.00- 73.83) ve (2.5- 2.99/ 79.00- 83.90) kategorileri arasında olduğu gösterilmiştir. Takımın bir bütün olarak yüksek aritmetik ortalaması nedeniyle bunun kategori (1.00- 1.99 / 57.00- 73.83) lehine olduğu grlmştir (Tablo: 25). Araştırmacı bunu, genel ortalamanın esas olarak dilden etkilenmesine ve çalışma konularının zorluğu, eğitim ortamının farklılığı, niversite hayatının başlangıcında uyum ve uyum zorluğu ve bilimsel terimleri anlama zorluğu nedeniyle çalışma düzeyini etkilemesine bağlıyor. Bu da öğrencide korku ve gerginlik yaşatır, psikolojik durumunu etkiler ve depresyona sokar ve mükemmelliğe ve başarıya ulaşmaya ve yüksek notlar almaya engel teşkil etmektedir.

H.6. Dil Seviyesi Değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya niversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler niversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerdeki öğrencilerde, dil düzeyi değişkenine bağlı olarak, bir bütün olarak depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı grlmştir. Anlamlılık değeri (0.107) olan F testinin sonucu (2.052) olarak belirlenmiştir (Tablo: 26). Hipotez 6 kabul edilmiştir. Araştırmacı, dil düzeyi

değişkeninin doğrudan depresyona yol açmadığını, öğrencilerin farklı bilimsel terimleri ve bunların nasıl yazılacağını anlama, öğrenme zorluğu nedeniyle çalışmada sorun yaşadıklarını ancak Türkçe dilinde başkalarıyla konuşmanın ve bunlarla başa çıkmanın kolaylık olduğunu ve bunun da Türk dilinin değişken düzeyi açısından depresyon düzeyinde farklılıklar olmadığı görülmüştür.

H.7. Uyruk değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrenciler arasında, milliyet değişkenine bağlı olarak, depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Anlamlılık düzeyi (0.212) olan F testinin sonucu (1.465) olarak belirlenmiştir (Tablo: 27). Hipotez 7 kabul edilmiştir. Araştırmacı, üniversitelerdeki öğrenciler ile sosyal çevre arasında bir ayrım olmadığı için milliyet değişkeninin depresyona sebep olmadığını belirtmiş ve araştırmacı, öğrencilerde farklılıkların olmamasının nedeninin, öğrencilerin maruz kaldıkları deneyimler, savaş, kriz ve kötü yaşam koşulları olduğunu söylüyor ve dahası son yıllarda yapılan araştırmalar neticesinde öğrenciler aynı milliyetten oldukları kişilerle fikir ve bilgi paylaşımlarını çokça yapıyorlar. Bu sonuçlar, el-Banna, Enver ve el-Rubaie, Abdellatif (2016) gibi çalışmalarla farklılık göstermektedir.

H.8. İkamet yeri değişkenine göre depresyon düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerindeki öğrencilerin depresyon düzeylerinde ikamet yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Anlamlılık düzeyi (0.377) olarak belirlenen F testinin sonuçları (1.070) olarak belirlenmiştir (Tablo: 28). Hipotez 8 kabul edilmiştir. Araştırmacı, bu ülkedeki güvenlik ve istikrar nedeniyle öğrenciler ikamet sorunu yaşamadığından, üniversite öğrencisi yalnız veya ailesiyle veya arkadaşlarıyla birlikte yaşadığından, ikamet yeri değişkeninin depresyona yol açmadığını belirtmektedir. Bu sonuçlar Ali (2017) gibi bazı araştırmalarla farklılık göstermiştir.

H.9. Aylık Harcama Miktarı Değişkenine Göre Depresyon Düzeyinde İstatistiksel Olarak Anlamli Bir Farklılık Yoktur.

Tablo 29' da gösterilen sonuçlar, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde aylık harcama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi (0.006) olarak belirlenen F testinin sonucu (4.187)'dir (Tablo: 29). Hipotez 9 reddedilmiştir.

Araştırmacı, aylık harcama değişkenini depresyon ile ilişkili olduğunu söylüyor çünkü öğrenciler, ev kirası ödemek, günlük harcamalar, faturalar, eğitim masrafları ve genel olarak yüksek fiyatlar gibi ekonomik sorunlardan muzdarip olup, bunların hepsi öğrenciye yük olmakta ve depresyona yol açtığını düşünülmektedir. Bu sonuç Kıroğlu, Kesten ve Elma (2009) ve Ulaş, Tatlıbadem, Nazik, Sönmez ve Uncu (2015) gibi bazı çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur.

Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ülkelerinden gelen öğrencilerinin depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ve bu farkın (500-999) ve (1500-1999) kategorileri arasında olduğu gösterilmiştir. Takımın bir bütün olarak yüksek aritmetik ortalaması nedeniyle bunun kategori (500-999) lehine olduğu görülmüştür (Tablo: 30). Bu grup, düşük ve yetersiz aylık harcama nedeniyle, mevcut yüksek yaşam maliyeti ve yüksek fiyatların zorluğuyla karşı karşıya kalamamaktadır. Aylık harcama miktarı sınırlıdır ve eğitim gereksinimlerini karşılamaya ve gerekli kişisel ihtiyaçları karşılamaya yeterli değildir.

Öneriler

Teorik çerçevenin önceki sunumundan ve araştırma metodolojisi ve çalışma değişkenleri ile ilgili önceki çerçeveden, sonuçların sunumuna ve yorumlanmasına kadar, araştırmacı şu sonuçlara varmıştır:

1. Üniversite öğrencilerine verilen rehberlik hizmetlerinin, aylık giderleri düşük olanlar ve genel ortalamaları düşük olanlar gibi belirli kategorilere daha fazla odaklanılarak artırılması, böylece bu hizmetler öğrencilerin yaralanmalarına ve depresyon duygularının azaltılmasına yardımcı olur.

2. Genel olarak üniversite öğrencilerini duygu ve hislerin farkındalığını geliştirmeye ve ifade etmeye motive eden yöntem, etkinlik ve rehberlik programlarına önem vermek. Ve özel olarak depresyonu ve öğrenciye olan tehlikesini nasıl önlenebileceğini anlatan bilimsel oturumlar ve sempozyumların düzenlenmek, bu programların daha fazla psikolojik ve sosyal uyumun sağlanmasına ve depresyonun önlenmesine katkı sağlamak.
3. Bir bütün olarak beden sağlığının önemli bir parçasını oluşturan bir tür ruh sağlığı olarak duyguların ifade edilmesi konusunda farkındalık yaratmaya yönelik çalışmaların gerekliliği, öğrenciler ruh sağlığına dikkat etmeli ve depresyona işaret eden herhangi bir belirti hissettiklerinde doktora başvurmalıdır.
4. Üniversitedeki Yabancı öğrencilerinin kendilerini boş zamanlarından kurtaracak, depresyon ve olumsuz duygularını giderecek çeşitli etkinlik ve programlar düzenleyerek toplum ve üniversite hayatındaki rollerini harekete geçirmek.
5. Öğrencilere yönelik çeşitli eğitim atölyeleri düzenleyerek öğrencilerin üniversiteye yönlendirdikleri sosyal ve akademik durumlarla nasıl yüzleşeceklerine dair olumlu yönlerini özelde üniversite ortamı ve genelde toplumla, uyumlu hale getirmek için geliştirmek ve güçlendirmek, bu onların depresyonlarını ve psikolojik izolasyonlarını hafifletmelerine ve tedavi etmelerine yardımcı olur.
6. Bu tür sorunlarla ilgilenen kurum ve kuruluşlar ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gibi uluslararası kuruluşlar aracılığıyla depresyon sorununa ilişkin küresel farkındalığa dikkat edilmesi gerekliliği, velilerin öğrencilerinde depresyon vakalarıyla başa çıkmada doğru eğitim yöntemleri konusunda eğitilmesine katkıda bulunmak.
7. Savaş ve kriz ülkelerinden gelen üniversite öğrencileri ile ilgili daha fazla araştırma yapılması ve ülkelerinin içinden geçtiği mevcut krizlerle ilgili değişkenleri ve bunlar üzerindeki etkilerini ele alınması.
8. Bu araştırmanın değişkenlerini diğer örneklemeler üzerinde inceleyen bir araştırma yapmak ve bunları mevcut çalışma ile karşılaştırmak.
9. Üniversite öğrencilerinde depresyon düzeyinin nasıl azaltılabileceğine yönelik terapötik programa dayalı bir çalışma yapılması.

10. Kişilik tarzı, öğrencinin hocaları ve arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkileri gibi depresyonla ilgili diğer değişkenler ve okul öğrencileri gibi diğer örneklemeler üzerinde araştırma yapmak.
11. Depresyon ve psikolojik uyum, kaygı vb. gibi diğer değişkenlerle ilişkisi üzerine bir araştırma yapılması.
12. Üniversite mezunları ve akademik erteleme gibi mevcut çalışmanın kapsadığı diğer değişkenler ışığında üniversite öğrencileri arasında depresyon düzeyinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması, bu, değişkenler arasındaki farkları keşfetmemize yardımcı olur ve öğrenciler arasında depresyon belirtilerinin yaygınlığı ile ilgili nedenler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmamızı sağlar.

Araştırmacının Depresyon Sorunuyla Başa Çıkmada Sosyal Hizmet Açısından Önerileri:

1. Üniversitedeki Göçmenlik Dairesi gibi bazı uzmanlaşmış kurumlar tarafından, özellikle ülkelerinden yeni gelen öğrencilere yönelik olarak sunulan sosyal entegrasyon programlarının sayısının artırılması, geliştirilmesi ve sosyal hizmet uzmanlığı ile iletişim kurabilecek eğitimcilerin yetiştirilmesi. Türkiye’yi öğrencilere uygun dil ve tanımda genel olarak yabancılarla ve özel olarak öğrencilerle olan ilişkilerinde devletin bazı politika ve mevzuatını netleştirmek, belirgin olumlu sonuçlarını derinleştirmek ve geldiklerinde psikolojik, sosyal ve toplumsal izolasyonlarını kırmalarına ve böylece depresyonlarını hafifletmelerine yardımcı olmak.
2. Öğrencilerin depresyon duygularını artırma durumlarında ortaya çıkan olumsuz yönleri teşhis etmek amacıyla üniversitelerdeki danışma birimlerine ve sosyal hizmet uzmanlarına mevcut çalışma standartlarını sağlamak.
3. Üniversitelerde öğrencilerle birlikte çalışan sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulama yaklaşımları ve modelleri, bilişsel terapi uygulamaları ve sosyal hizmetin uzmanlığında bilişsel-davranışçı teorinin kullanımı, genel olarak çeşitli problemleriyle yüzleşmek ve özel olarak depresyon sorunuyla yüzleşmek için lisans öğrencileri ile etkili bir şekilde kullanmaları konusunda sürekli eğitimi.

KAYNAKÇA

- Abdulkerim, H. (2004). Devlete Bağlı Ortaokulları Kız Öğrencilerinden Bir Örneklem Üzerinde Betimsel Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Fakültesi, Kral Suud Üniversitesi.
- Abdullatif, H. (1997). Depresyon: İki Uygarlık ve İki Cinsiyet Arasındaki Farkların Araştırması. Psikolojik Çalışmalar Dergisi, Kahire, 7. Cilt, 1. Sayı 39-65
- Abdülmecit, M. (2004). Psikolojik Sorunlar ve Tedavisi. Üniversite Bilgi Evi, Azarita.
- Ahmet, E. (2020). Bilişsel Davranışçı Terapi Uygulamasının Şiddet Görmüş Yetimlerdeki Depresyon Belirtilerini Yok Etmedeki Etkinliği. Sosyal Hizmetler ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi, 50. Sayı, 1. Cilt, 149-184.
- Ahmet, M. (2000). Her İki Cinsiyetten Üniversite Öğrencileri Arasında Depresyonun Yaygınlık Boyutu. Psikoloji Dergisi, 53. Sayı, 14. Yıl, Kahire.
- Al-Benna, E. ve Al-Rubei, A. (2016). Öğrencilerin bakış açısından Gazze'deki El Aksa Üniversitesi öğrencilerinin sosyal psikolojik sorunları üzerine, Journal of the Islamic University (Series of Human Studies), Cilt 14, s. (2), s. 505-537.
- Al-Huwaiji, İ. ve Haridy, D. (2015). Kral Faysal Üniversitesi öğrencileri arasında demografik değişkenler ışığında bazı psikolojik, sosyal ve eğitimsel sorunlar. Journal of the College of Education, Al-Azhar University, s. (165), 2. kısım.
- Ali, A. (2016). Aden Üniversitesi'nde Üniversite Gençlerinde Psikolojik Sorunlar. Şarika'daki Sosyologlar Derneği, Sosyal İşler Dergisi, 33. Cilt, 132. Sayı s. 35-70.
- Ali, M. (2017). Akademik Performansa Etki Eden Psikolojik Problemler. 1. Baskı, Mecd Yayıncılık Dağıtım.
- Aseliyye, M. ve Süleyman, M. (2006). Gazze'deki el-Aksa Üniversitesi Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunlar, Sebepler ve Baş Etme Yöntemleri – Saha Çalışması. Eğitim Fakültesi Dergisi, Ayn-ı Şemş Üniversitesi, 6. Cilt, 18. Sayı (45-91)
- Beck, A. (1967). The Diagnosis and management of depression, Philadelphia: university of pennsylvania press.
- Beck, A. T. Steer, R. A., & Brown, G. (1996). Beck Depression Inventory–II (BDI-II)
- Beck, A. T. Steer, R. A., & Brown, G. (1996). Beck depression inventory–II. Psychological assessment.
- Beck, A. T., Steer, R. A., & Brown, G. K. (1987). Beck depression inventory. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Beckre, A. (2021). Araştırma İçin Betimsel Analitik Yöntemi. Erişim Adresi: <https://sotor.com>. E.T.05/06/2022

- Bevkari, M. (2017). Modern Toplumsal Sorunlar. 1. Baskı, Fikir Yayınevi, Amman.
- Corey, G. (2012). Theory and practice of counseling and psychotherapy. (7th ed.). Scarborough, ON: Brooks/Cole.
- Danış, M. Z., Yıldız, R., Tekin, H. E. & Alkan, P. (2017). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ve Bunu Etkileyen Faktörler: Sakarya Örneği. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (14), 9-22. DOI: 10.17828/yalovasosbil.364331
- Darabi, B. ve Al-Mandeel, F. (2021). Üniversite öğrencileri arasında depresyon ve dindarlıkla ilişkisi. Lark Felsefe, Beşerî ve Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt (4), s43.
- Dubeys, S. ve Es-Semadevni, E. (2004). Suudi Arabistan'ın Bazı Bölgelerinde Çeşitli Eğitim Kademelerindeki Öğrencilerde Yaygın Olan Davranış Problemleri, Tarama Çalışması. Eğitim Araştırmaları Merkezi, Kral Suud Üniversitesi.
- Ebu Fode, A. (2008). Gazze İlçelerinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları ve Bunları Bitirme Yolları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazze İslam Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Ebul Maatî, M. (2009). Sosyal Hizmet Alanlarında Modern Eğilimler –aile ve çocukluk. Zehra er-Riyad Kitaplığı, Kahire, s. 136.
- El- Ânî, M. (2014). Sosyal ve Psikolojik Sorunlar. 1.Baskı, Bağdat, Suttur Yayınevi.
- El-Acle, C. (2012). Psikolojik Sağlık. Üsame Yayınevi, 1. Baskı, Amman.
- El-Bellah, H. (2009). İletişim Işığında İşitme Engellilerin Psikolojik sorunları. El-Camî el-Cedid Yayınevi, 1.Baskı.
- El-Gamedî, A. (2009). Mekke-i Mükerrerme'de Lise Seviyesindeki Öğrencilerinden bir Örneklem Işığında Ergenlerin İnternet Kafelere Gitme Sıklığı ve Bazı Psikolojik Problemlerle İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Fakültesi, Ummül Kura Üniversitesi.
- El-Haşimî, A. (2013). Sosyal Psikolojide Rehber. El-Hilal Kitaplığı ve Yayınevi Matbaa Yayıncılık
- El-Humeynî, M. (2002). Cinsiyet, Branş, Genel Ortalama ve Akademik Seviye Değişkenleri Işığında Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Öğrencilerin Depresyon Düzeyleri. Petra Üniversitesi el-Basair Dergisi, 3(2)155.-194.
- El-Hureyşa, M. (2018). Ürdün Mute Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Karşılaştığı Akademik, Sosyal ve Psikolojik Sorunlar ve Bazı Değişkenlerle Olan İlişkisi. Eğitim Fakültesi Dergisi, Ayn-ı Şems Üniversitesi, 4(33), 473-527.
- El-Mensurî, H. (2019). En Yaygın Psiko-Sosyal Sorunlar ve Öğrencilerden Oluşan Bir Örneklemde Bazı Kişilik Özellikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ummül Kura Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

- El-Mihnavi, Z. (2011). Basra Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğrencilerinde Psiko- sosyal ve Akademik Sorunlar Gerçeği. Basra Araştırma Dergisi (Beşerî Bilimler), 36(3), 197-214.
- El-Müzeyyen, S. (2013). Bazı Değişkenler Işığında Gazze İslam Üniversitesi Öğrencilerinde Kendi Gözlerinden Evlilik ve Akademik Gelecek Sorunları. Filistin Üniversitesi Araştırma Dergisi, 1-37.
- El-Seyyid Abid, M. (2008). Psikolojik Baskı Sorunları ve Ruh Sağlığına Etkileri. Es-Safa Yayınevi Yayıncılık Dağıtım, 1. Baskı, Amman.
- El-Uveyda, S. (2004). Ürdün Üniversitesi'nde Okuyan Suudi Öğrencilerin Karşılaştıkları bazı Uyum Sorunları. Eğitim Bilimleri Dergisi, 1. Cilt, 23. Sayı, s. 91-110.
- El-Vakfî, A. (2016). Depresyon: Teorisi ve Tanısı. Kahire: Anglo Mısır.
- Er-Rumeyh, M. ve Abdulhalik, A. (2002). Kaygı ve Depresyonun Birbirinden Ayırt Edilmesi (Psikolojik Çalışma). 12. Cilt 4. Sayı.
- Es-Sisi, M. (2001) Bireysel Sosyal Hizmette Bilişsel Davranışçı Terapi Uygulaması ile Öğrenci Davranışlarının Sağlıklı Toplum Yönünde Düzelmesi Arasındaki İlişki. 14. Bilim Konferansı, 4. Cilt Sosyal Hizmet Fakültesi, Helvan Üniversitesi, s.22.
- Eş-Şamî, H., El-Huveyci, H. Ve Hureydi, İ. (2015). Demografik Değişkenler Işığında Kral Faysal Üniversitesi Öğrencilerinde Bazı Psikolojik, Sosyal ve Akademik Sorunlar. Eğitim Fakültesi Dergisi- el-Ezher Üniversitesi, 165. Sayı, 2. Cilt, 737-782.
- Eş-Şerif, M. (2010). Sosyal Eğitim Evi Misafirlerinin Gözünden Akademik ve Sosyal Sorunlar. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eğitim Fakültesi, Ümmül Kura Üniversitesi.
- Eş-Şirbiyiini, L. (2001). Depresyon Hastalık ve Tedavi. Maarif Kurumu, Mısır.
- Eş-Şiuun, D. (2011). Kaygı ve Ergenlerdeki Depresyonla İlişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Eş-Şureycî, N. (2016). Sosyal Psikoloji. 2. Baskı. Kahire, Zehra eş-Şark Kitaplığı.
- Ez-Zehranî, H. (2013). Sosyal Psikoloji. Kahire Kitap Dünyası, 5. Baskı.
- Forman, S.G. (2005). Cognitive- Behavioral Modification, in Lee, S.W. Encyclopedia of School Psychology. Sage Publications, Inc, California, P.96.
- Furc, T. (1998). Kendini Onaylama. Gureyb Yayınevi Basım Yayın Dağıtım, Kahire, s.272.
- Gureyb, A. (2007). Depresif Bozuklukların Tanısı Risk Faktörleri Teoriler ve Ölçüm. Mısır Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 56. Sayı 17. Cilt.

- Gureyb, A. (2017). Erken Ergenlik Dönemi Öğrencilerinde Öğrenimde Geride Kalma ve Depresyon Belirtileri. Ayn-ı Şems Üniversitesi 9. Psikolojik Rehberlik Yıllık Konferansı, 10-14 Aralık, s.101-144.
- Hisli, N. (1989). Beck Depresyon Envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliği, güvenilirliği. Psikoloji dergisi, 7(23), 3-13.
- Husaneyn, E. (2019). Üniversite Öğrencileri Arasında Entelektüel Yandaşlıkla Mücadelede Pratik Uygulama Perspektifinden Sosyal Hizmetin Rolü. Sosyal Hizmetler Fakültesi Akademik Çalışma ve Sosyal Araştırma Dergisi, el-Feyyum Üniversitesi, 17. Sayı, s. 23-24.
- Ingram. I.M. (1985). The Obsessional personality and obsessional illness. amer.J. psychi at.117. 1016.
- İdris, İ. (2002). Öğrencilerin Üniversite'ye Başlamalarından Kaynaklanan Sosyo-Psikolojik Sorunların Şiddetini Azaltmada Bireylere Destek için Bilişsel Davranışçı Terapi Uygulamak. 15. Bilim Konferansı, Sosyal Hizmet Fakültesi, Helvan Üniversitesi, s. 125-126.
- Kamer, İ. (2008), Modern Toplumsal Sorunlar, 1. Baskı, Fikir Yayınevi.
- Kıroğlu, K. Kesten, A. Elma, C. (2009). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.cilt 12, Sayı 24, 65-85.
- Kocamaz, M. & Erdoğan, M. (2022). Dersine Katılan Öğrencilerin Korku ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi, Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 8(55):1008-1014
- Kramlings, K. (2002). Depresyona Dair. Arap Bilim Yayınevi, Beyrut.
- Kreapelin, R. E. (1921). Depression prevention research: Conceptual and practical consideration. In R. E.
- Levy- Soussan P. (2002). Psychiatrie. Médline, Paris.
- Lou, P. Lou, H. (2001). La dépression. Puf, 5éme edition, Paris.
- Luveys, K. (2015). Psikoterapi. 2. Basım, Ürdün: Fikir Yayınevi.
- Medkur, İ. (1983). Felsefe Sözlüğü. Kahire, Emirlik Basımevleri.
- Muhammet, F. (2014). Hartum Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Elektrik Bölümü Öğrencilerinde Psiko-Sosyal Sorunlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hartum Üniversitesi.
- Musa, H. (2002). İsveç'teki Arap Toplumundan Yaşlılardaki Bazı Depresyon Belirtilerinin Araştırması. Nur Araştırma Merkezi, en-Nur Kültür ve Medya Kurumu.

- Mustafa, M. (2000) Depresyon: Tanımı/Çeşitleri, Belirtileri, Sebepleri, Tedavi Yöntemleri. 1. Baskı, Modern Üniversite Kitaplığı, Kahire.
- NASW. School Social Work practice: NASW Press. Retrieved from <https://www.socialworkers.org/practice/school-social-work>.E.T.05/07/2022
- Ouran, J. A. (1995). Cognitive therapy. In J. L. Jacobson, & A. M. Jacobson (Eds.), *Psychiatric Secrets*. Philadelphia, PA: Mosby (pp 227- 230).
- Ömer, M. ve El-âni, A. (2000). Sosyal Sorunlar. Kahire, Zehra eş-Şark Kitaplığı.
- Retshard, J. and Beck, A. (2015). *Cognitive Therapy Scale Rating Manual*. University of Pennsylvania: Psychotherapy Research Unit.
- Rıdvan, S. (2001). Depresyon ve kötümserlik, Bahreyn Üniversitesi'nde karşılaştırmalı bir ilişkisel çalışma. *Eğitim ve Psikolojik Bilimler Dergisi*, Cilt (1), (P2).
- Selman, N. (2013). Bağdat Üniversitesi Öğrencilerinde Depresyon ve Psikolojik Güvenlikle İlişkisi. *Kız Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(4) Cilt.
- Shant, R. E. R., & Rayhan, I. (2018). Depression level of undergrad students: BDI scale. *Biom Biostat Int J*, 7(4), 360-362.
- Sparks, D. (25 sept,2019). College depression: What parents need to know . Retrieved from <https://www.mayoclinic.org>. E.T. 15/06/2022
- Sparks, L. (2019). Psychosocial problems among university students. *Personality and Individual Differences*, 40, 1177-1187.
- SSWAA. (24 sept,2021). Role of School Social Worker. SSWAA Press. Retrieved from <https://www.sswaa.org/school-social-work>. E.T. 10/07/2022
- Šul'ová, M. (2019). Social work with a depressed client. *Eureka: Social and humanities*, 3: 9-16
- Şudeyd, M. (2013). *Ergenlerin Psikolojik Sorunları*. 1. Baskı, el-Evail Yayınevi, Amman.
- Therivel J. (2019). *Communicating with Clients who are Depressed*. Social Work Practice and Skill. Published by Cinahl Information Systems. 4-6.
- Ukkāše, M. (2005). *Psikoloji*. Kahire, Maarif Kurumu Basım ve Yayıncılık
- Ulaş, B. Tatlıbadem. B. Nazik, F. Sönmez, M. Uncu, F. (2005) Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Sıklığı ve İlişkili Etmenler. *CBU-SBED*, 2015, 2(3):71-75.
- West, J. (1985). An Arabic validation of a depression inventory. *International Journal of Social Psychiatry*, 31(4), 282-289.

WHO. (13dec,2021). Depression. Retrieved from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/depression>. E.T. 01/06/2022

YÖK, <https://istatistik.Yok.Gov.Tr>. E.T. 10/07/2022

EK

Ek 1: Türkçe Anket Formu

Sevgili öğrenci, Merhabalar,

Bu anket, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Bölümü'nde yüksek lisans programı derslerini tamamlamak için aranan şartlar arasındadır. Çalışmanın temel amacı, Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrencileri arasında, özellikle de Filistin, Suriye, Irak, Yemen ve Libya'dan okumak için gelen öğrencilerin depresyon düzeyini belirlemektir. Bu ankete katılmanız sadece birkaç dakikanızı alacaktır. Anketi cep telefonunuzdan dolduruyorsanız telefonunuzu yan çevirerek doldurunuz. Bu çalışmanın yürütülmesindeki iş birliğiniz için çok teşekkür ederiz.

Yürütücü: Dr. Öğr. Üyesi Özden GÜNEŞ

Araştırmacı: Mahmoud A. M. ELKURDI

Birinci: Demografik bilgiler

1. Cinsiyetiniz?

1. Erkek () 2. Kadın ()

2. Yaşınız?

1. 18-24 () 2. 25-35 () 3. 36 ve üzeri ()

3. Medeni durumunuz nedir?

1. Evli () 2. Hiç evlenmemiş () 3. Boşanmış ()

4. Hangi eğitimi alıyorsunuz?

1. Tömer eğitimi () 2. Lisans eğitimi () 3. Yüksek lisans eğitimi () 4. Doktora eğitimi ()

5. Genel Ağırlıklı not ortalamanız hangi aralıktadır?

1. 1.00- 1.99 / 57.00-73.83 ()

2. 2,00-2.49 / 74.00-78.90 ()

3. 2.5-2.99/ 79.00-83.90 ()

4. 3.00-3.49/84.00-88.90 ()

5. 3.5- 4.00/89.00-100.00 ()

6. Derslerimde başarısız olmaktan korkuyorum:
1. Kesinlikle katılmıyorum ()
 2. Katılmıyorum ()
 3. Ne katılmıyorum ne katılıyorum ()
 4. Katılıyorum ()
 5. Kesinlikle katılıyorum ()
7. Derslerime yoğunlaşmakta zorlanıyorum:
1. Kesinlikle katılmıyorum ()
 2. Katılmıyorum ()
 3. Ne katılmıyorum ne katılıyorum ()
 4. Katılıyorum ()
 5. Kesinlikle katılıyorum ()
8. Türkçe dil seviyeniz nasıl?
1. Hiç iyi ()
 2. Orta ()
 3. İyi ()
 4. Çok iyi ()
9. Türkçe hayatım ve çalışmalarım da bana engel teşkil ediyor:
1. Kesinlikle katılmıyorum ()
 2. Katılmıyorum ()
 3. Ne katılmıyorum ne katılıyorum ()
 4. Katılıyorum ()
 5. Kesinlikle katılıyorum ()
10. Uyruk?
1. Filistin ()
 2. Irak ()
 3. Suriye ()
 4. Yemen ()
 5. Libya ()
11. Nerede ikamet ediyorsunuz?
1. Ailemin yanında ()
 2. Akraba-Yakınlarımla birlikte ()
 3. Devlet yurdunda (KYK) ()
 4. Özel yurttan-apartta ()
 5. Evde (tek başıma) ()
 6. Evde (arkadaşlarımla birlikte) ()
12. Aylık harcama miktarınız ortalama ne kadar?
1. 500-999 ()
 2. 1000- 1499 ()
 3. 1500- 1999 ()
 4. 2000 ve üzeri ()
13. Maddi sorunlarınız var?
1. Evet ()
 2. Hayır ()
 3. Belki ()
14. Aylık geliriniz/ harcamanız yeterli geliyor mu?
1. Evet ()
 2. Hayır ()
15. Herhangi bir yerden burs alıyor musunuz?
1. Evet ()
 2. Hayır ()
16. Ülkemdeki ailemi ve yakınlarımla özledim:
1. Kesinlikle katılmıyorum ()
 2. Katılmıyorum ()
 3. Ne katılmıyorum ne katılıyorum ()
 4. Katılıyorum ()
 5. Kesinlikle katılıyorum ()
17. Yabancı bir ülkede okuduğuma pişmanım:

1. Kesinlikle katılmıyorum (). 2. Katılmıyorum (). 3. Ne katılmıyorum ne katılıyorum ().4. Katılıyorum (). 5. Kesinlikle katılıyorum ().

İkinci: Beck Depresyon Ölçeği

Lütfen her soruyu dikkatlice okuyunuz ve şu son iki haftadır içinde (şu bugün dahil) bulunduğunuz ruh halinizi ve duygularınızı tanımlayan cevabı, durumunuza en uygun olduğunu düşündüğünüz şikkı (X) koyarak işaretleyiniz. Lütfen tüm soruları yanıtlayınız. İşbirliğiniz için şimdiden çok teşekkür ederiz.

Üzüntü	0	Kendimi üzgün hissetmiyorum.
	1	Kendimi üzgün hissediyorum.
	2	Her zaman için üzgünüm ve kendimi bu duygudan kurtaramıyorum.
	3	Öylesine üzgün ve mutsuzum ki, dayanamıyorum.
Kötümserlik	0	Gelecekte umutsuz değilim.
	1	Geleceğe biraz umutsuz bakıyorum.
	2	Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
	3	Benim için bir gelecek yok ve bu durum düzelmeyecek.
Başarısızlık	0	Kendimi başarısız görmüyorum.
	1	Çevremdeki birçok kişiden daha fazla başarısızlıklarım oldu sayılır.
	2	Geriye dönüp baktığımda, çok fazla başarısızlığım olduğunu görüyorum.
	3	Kendimi tümüyle başarısız bir insan olarak görüyorum.
Doyumsuzluk	0	Her şeyden eskisi kadar zevk alabiliyorum.
	1	Her şeyden eskisi kadar zevk alamıyorum.
	2	Artık hiçbirşeyden gerçek bir zevk alamıyorum.
	3	Bana zevk veren hiçbir şey yok. Her şey çok sıkıcı.
Suçluluk duyguları	0	Kendimi suçlu hissetmiyorum.
	1	Arada bir kendimi suçlu hissettiğim oluyor.
	2	Kendimi çoğunlukla suçlu hissediyorum.
	3	Kendimi her an için suçlu hissediyorum.
Cezalandırılma duygusu	0	Cezalandırıldığımı düşünmüyorum.
	1	Bazı şeyler için cezalandırılabileceğimi hissediyorum.

	2	Cezalandırılmayı bekliyorum.
	3	Cezalandırıldığımı hissediyorum.
Kendimden nefret etme	0	Kendimden hoşnuttum.
	1	Kendimden pek hoşnut değilim.
	2	Kendimden hiç hoşlanmıyorum.
	3	Kendimden nefret ediyorum.
Kendini suçlama	0	Kendimi diğer insanlardan daha kötü görmüyorum.
	1	Kendimi zayıflıklarım ve hatalarım için eleştiriyorum.
	2	Kendimi hatalarım için çoğu zaman suçluyorum.
	3	Her kötü olayda kendimi suçluyorum.
İntihar düşünceleri	0	Kendimi öldürmek gibi düşüncelerim yok.
	1	Bazen kendimi öldürmeyi düşünüyorum, fakat bunu yapmam.
	2	Kendimi öldürmeyi isterdim.
	3	Bir fırsatını bulsam kendimi öldürürüm.
Ağlama	0	Her zamankinden daha fazla ağladığımı sanmıyorum.
	1	Eskisine göre şu sıralarda daha fazla ağlıyorum.
	2	Şu sıralarda her an ağlıyorum.
	3	Eskiden ağlayabilirdim, ama şu sıralarda istesem de ağlayamıyorum.
Sinirlilik	0	Her zamankinden daha sinirli değilim.
	1	Her zamankinden daha kolayca sinirleniyorum ve kızıyorum.
	2	Çoğu zaman sinirliyim.
	3	Eskiden sinirlendiğim şeylere bile artık sinirlenemiyorum.
Sosyal Çekilme	0	Diğer insanlara karşı ilgimi kaybetmedim.
	1	Eskisine göre insanlarla daha az ilgiliyim.
	2	Diğer insanlara karşı ilgimin çoğunu kaybettim.
	3	Diğer insanlara karşı hiç ilgim kalmadı.
Kararsızlık	0	Kararlarımı eskisi kadar kolay ve rahat verebiliyorum.
	1	Şu sıralarda kararlarımı vermeyi erteliyorum.
	2	Kararlarımı vermekte oldukça güçlük çekiyorum.
	3	Artık hiç karar veremiyorum.
Bedensel İmaj	0	Dış görünüşümün eskisinden daha kötü olduğunu

değişim		sanmıyorum.
	1	Yaşlandığımı ve çekiciliğimi kaybettiğimi düşünüyorum ve üzülüyorum.
	2	Dış görünüşümde artık değiştirilmesi mümkün olmayan olumsuz değişiklikler olduğunu hissediyorum.
	3	Çok çirkin olduğumu düşünüyorum.
İş yapamama	0	Eskisi kadar iyi çalışabiliyorum.
	1	Bir işe başlayabilmek için eskisine göre kendimi daha fazla zorlamam gerekiyor.
	2	Hangi iş olursa olsun, yapabilmek için kendimi çok zorluyorum.
	3	Hiçbir iş yapamıyorum.
Uyku bozukluğu	0	Eskisi kadar rahat uyuyabiliyorum.
	1	Şu sıralarda eskisi kadar rahat uyuyamıyorum.
	2	Eskisine göre 1 veya 2 saat erken uyanıyor ve tekrar uyumakta zorluk çekiyorum.
	3	Eskisine göre çok erken uyanıyor ve tekrar uyuyamıyorum.
Çabuk yorulma	0	Eskisine kıyasla daha çabuk yorulduğumu sanmıyorum.
	1	Eskisinden daha çabuk yoruluyorum.
	2	Şu sıralarda neredeyse her şey beni yoruyor.
	3	Öyle yorgunum ki, hiç birey yapamıyorum.
İştah kaybı	0	İştahım eskisinden pek farklı değil.
	1	İştahım eskisi kadar iyi değil.
	2	Şu sıralarda iştahım epey kötü.
	3	Artık hiç iştahım yok.
Kilo kaybı	0	Son zamanlarda pek fazla kilo kaybettiğimi sanmıyorum.
	1	Son zamanlarda istemediğim halde üç kilodan fazla kaybettim.
	2	Son zamanlarda istemediğim halde beş kilodan fazla kaybettim.
	3	Son zamanlarda istemediğim halde yedi kilodan fazla kaybettim.
Somatik kaygılar	0	Sağlığım beni pek endişelendirmiyor.
	1	Son zamanlarda ağrı, sızi, mide bozukluğu, kabızlık gibi sorunlarım var.

	2	Ağrı, sızı gibi sıkıntılarım beni epey endişelendirdiği için başka şeyleri düşünmek zor geliyor.
	3	Bu tür sıkıntılar beni öylesine endişelendiriyor ki, artık başka hiçbir şey düşünemiyorum.
Cinsel iştah kaybı	0	Son zamanlarda cinsel yaşantımda dikkatimi çeken hiçbir şey yok.
	1	Eskisine göre cinsel konularla daha az ilgileniyorum.
	2	Şu sıralarda cinsellikle pek ilgili değilim.
	3	Artık, cinsellikle hiçbir ilgim kalmadı.

Üçüncü: Türkiye'deki eğitiminiz daha güzel, doyurucu ve verimli olması için sizce en çok neye ihtiyacınız var? 1. Önceliğinizi (1) 2. Önceliğiniz (2) ... diye vs., lütfen numaralandırınız:

- Maddi olarak yeterli gelirimimin olması ().
- Türkçemin daha iyi olması ().
- 1-2 kişiyle ev arkadaşı olmak ().
- Oturduğum evde sakın ders çalışma ortamının olması ().
- Sağlığımın iyi olması ().
- İhtiyacım olduğu zaman anadilimde psikolojik destek alabilmek ().
- Psikolojimin iyi olması ().
- Çalışma iznimin olması ve çalışacak işimin olması ().
- Kendi ülkemin öğrenci topluluğu olması ().
- Ailemle her zaman iletişim kurabilmek ().

Ek 2: Arapça Anket Formu

استبيان الدراسة باللغة العربية

عزيزي الطالب/ الطالبة

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

وبعد.....

يعتبر هذا الاستبيان ضمن متطلبات إكمال المواد المطروحة لإنهاء درجة الماجستير في معهد العلوم الاجتماعية تخصص الخدمة الاجتماعية من جامعة سكاريا، حيث تهدف الدراسة لمعرفة مستوى الاكتئاب عند طلبة جامعتي سكاريا و سكاريا التطبيقية تحديدا القادمين من (فلسطين، سوريا، العراق، اليمن، ليبيا) كما نريد التأكيد على أنه سيتم التعامل مع إجاباتك في الاستبيان بمنتهى السرية. كما انه سيتم تحليل نتيجة الاستطلاع للأغراض الأكاديمية والعلمية فقط. ستساهم ردودك بشكل فعال جداً في هذا البحث الأكاديمي. لا تستغرق مشاركتك في هذا الاستبيان إلا بضع الدقائق فقط، إذا كنت تملأ هذا الاستبيان من هاتفك المحمول، فاملأه عن طريق قلب هاتفك جانبياً ومنتقد لك بالشكر الجزيل على تعاونك في إجراء هذه الدراسة.

الباحث: محمود الكردي

د: أوزدان قنيش

أولاً: المعلومات الديموغرافية:

الجنس؟

ذكر () أنثى () .

العمر؟

24-18 () 25-35 () 36 فأكثر () .

الحالة الاجتماعية؟

1. أعزب () 2. متزوج () 3. مطلق () .

المرحلة التعليمية؟

طالب تومر () 2. طالب بكالوريوس () 3. طالب ماجستير () 4. طالب دكتوراه () .

المعدل التراكمي؟

1.00 - 1.99 / 57.00-73.83 () .

2.00 - 2.49 / 74.00-78.90 () .

2.5 - 2.99 / 79.00-83.90 () .

3.00 - 3.49 / 84.00-88.90 () .

3.5 - 100.00-89.00/4.00 () .

أخاف من القشل في دراستي؟

غير موافق بشدة () 2. غير موافق () 3. محايد () 4. موافق () 5. موافق بشدة () .

أواجه صعوبة في التركيز بدراستي؟

غير موافق بشدة () 2. غير موافق () 3. محايد () 4. موافق () 5. موافق بشدة () .

مستوى اللغة التركية؟

سيء () 2. متوسط () 3. جيد () 4. جيد جدا ()

اللغة التركية تسبب لي عائق في حياتي ودراستي؟

غير موافق بشدة () 2. غير موافق () 3. محايد () 4. موافق () 5. موافق بشدة () .

الجنسية؟

1. فلسطيني () 2. عراقي () 3. سوري () 4. يمني () 5. لبيبي () .

مكان السكن؟

مع العائلة () .

مع أقارب () .

سكن حكومي (KYK) () .

سكن خاص () .

لوحدي في منزل () .

في منزل مع شخص/ أشخاص ()

مقدار المصروف الشهري؟

500-999 () 2. 1000-1499 () 3. 1500-1999 () 4. 2000 فأكثر () .

أعاني من مشاكل مادية؟

نعم () 2. لا () 3. الى حد ما ()

هل الدخل / المصروف الشهري كافي؟

نعم () 2. لا () 3. الى حد ما ()

هل تتلقي منحة من أي جهة؟

نعم () 2. لا ()

أشتاق الى عائلتي وأقاربي في بلدي؟

. غير موافق بشدة () 2. غير موافق () 3. محايد () 4. موافق () 5. موافق بشدة () .

أشعر بندم على دراسة في بلد أجنبي؟

. غير موافق بشدة () 2. غير موافق () 3. محايد () 4. موافق () 5. موافق بشدة () .

ثانياً: مقياس بيك للاكتئاب:

يرجى قراءة كل سؤال بعناية واختيار الإجابة التي تجدها مناسبة بوصف حالتك النفسية والشعور السائد لديك خلال الأسبوعين الأخيرين وفي هذا اليوم بوضع علامة (x) في الاختيار الذي تراه الأكثر انطباقاً على حالتك، يرجى الإجابة على جميع الأسئلة وشكراً على تعاونكم.

0	لا أشعر بالحزن.	الحزن
1	أشعر بالحزن .	
2	أشعر بالحزن طوال الوقت ، ولا أستطيع أن أتخلص منه .	
3	أنني حزين بدرجة لا أستطيع تحملها .	
0	لست متشائماً بالنسبة للمستقبل .	التشاؤم
1	أشعر بتشاؤم بالنسبة للمستقبل	
2	أشعر بأنه ليس هناك شيء يشدني للمستقبل .	
3	أشعر بأن المستقبل لا أمل فيه وأن الأمور لن تتحسن .	
0	لا أشعر بأني فاشل .	الفشل
1	أشعر أن نصيبي من الفشل أكثر من العاديين .	
2	عندما انظر إلى ما مضى من سنوات عمري فأنا لا أرى سوى الفشل الذريع .	
3	أشعر بأنني شخص فاشل تماماً	
0	استمتع بدرجة كافية بجوانب الحياة كما اعتدت من قبل	السخط وعدم الرضا
1	لا استمتع بجوانب الحياة على النحو الذي تعودت عليه	
2	لم اعد احصل على استمتاع حقيقي في أي شيء.	
3	لا يوجد شيء يسعدني, كل شيء ممل جدا.	
0	لا أشعر بالذنب.	الإحساس بالذنب
1	أشعر بأني قد أكون مذنباً.	
2	أشعر بالذنب في أغلب الأوقات.	

أشعر بالذنب طوال الوقت.	3	
لا أشعر بأنني أتلقى عقابا.	0	الشعور بالعقاب
أشعر بأنني قد أعرض للعقاب على أشياء معينة.	1	
أتوقع أن أعاقب.	2	
أشعر بأنني أتلقى عقابا.	3	
أنا راض عن نفسي.	0	
أنا غير راضي عن نفسي.	1	
أنا ممتعض من نفسي.	2	
أكره نفسي.	3	
لا أشعر بأنني أسوأ من الآخرين.	0	اللوم
أنقد نفسي بسبب ضعفي وأخطائي.	1	
ألوم نفسي معظم الوقت على أخطائي.	2	
ألوم نفسي على كل شيء سيء يحدث.	3	
لا تراودني أي أفكار للتخلص من حياتي	0	أفكار انتحارية
تراودني أفكار للتخلص من حياتي ولكن لا أنفذها	1	
أود أن أقتل نفسي.	2	
لو أتاحت لي الفرصة للانتحار فسوف أفعل ذلك .	3	
لا أبكي أكثر من المعتاد.	0	البكاء
أبكي الان أكثر من ذي قبل.	1	
أبكي طوال الوقت.	2	
لقد كنت قادرا على البكاء فيما مضى ولكنني الان لا أستطيع البكاء حتى لو كانت لي رغبة في ذلك	3	
لست متوترا أكثر من ذي قبل.	0	الاستثارة وعدم الاستقرار النفسي
أتضايق أو أتوتر بسرعة أكثر من ذي قبل.	1	
أنا غاضب معظم الوقت.	2	
لا أتوتر أبدا من الأشياء التي كانت توترني فيما مضى.	3	
لم أفقد الاهتمام بالناس الآخرين.	0	الانسحاب الاجتماعي
إني أقل اهتماما بالآخرين مما اعتد عليه.	1	
لقد فقدت معظم اهتمامي بالناس الآخرين.	2	
لقد فقدت كل اهتمامي بالناس الآخرين.	3	
اتخذ قرارات على نفس المستوى الذي اعتدت عليه .	0	التردد وعدم الحسم
أؤجل اتخاذ القرارات بصورة أكثر من قبل.	1	

2	أجد صعوبة أكبر في اتخاذ القرارات عما كنت أقوم به .	
3	لم أعد أستطيع اتخاذ القرارات على الإطلاق .	
0	لا أشعر أنني أبدو في حالة أسوأ عما اعتدت أن أكون .	تغير صورة الجسم والشكل
1	أشعر بالقلق من أنني أبدو أكبر سنًا وأقل جاذبية .	
2	أشعر بأن هناك تغيرات مستديمة في مظهري تجعلني أبدو أقل حيوية .	
3	أعتقد أنني أبدو قبيحاً .	
0	أستطيع أن أقوم بعملتي كما تعودت .	
1	أحتاج لجهد كبير لكي أبدأ في عمل شيء ما	هبوط مستوى الكفاءة والعمل
2	إن علي أن اضغط على نفسي بشدة لعمل أي شيء .	
3	لا أستطيع أن أقوم بعمل أي شيء على الإطلاق .	
0	أستطيع أن أنام كالمعتاد .	
1	لا أنام كالمعتاد .	اضطراب النوم
2	استيقظ قبل مواعي بساعة أو ساعتين وأجد صعوبة في النوم مرة أخرى .	
3	استيقظ مبكراً جداً ولا أستطيع أنام بعدها كالمعتاد.	
0	لا أتعب بسرعة أكثر من المعتاد.	
1	أتعب بسرعة عن المعتاد .	التعب والقابلية للإرهاق بسرعة
2	أتعب من القيام بأي جهد في عمل أي شيء .	
3	إنني أتعب لدرجة أنني لا أستطيع أن أقوم بأي عمل .	
0	إن شهيتي للطعام ليست أقل من المعتاد.	
1	إن شهيتي للطعام ليست جيدة كالمعتاد	فقدان الشهية
2	إن شهيتي للطعام أسوأ كثيراً الآن .	
3	ليس لدي شهية على الإطلاق في الوقت الحاضر .	
0	لا أعتقد أنني فقدت الكثير من وزني مؤخراً.	
1	فقدت أكثر من 3 كيلو جرامات من وزني مؤخراً .	فقدان الوزن
2	فقدت أربعة كيلو جرامات من وزني مؤخراً .	
3	فقدت 7 كيلو جرامات من وزني مؤخراً.	
0	لست مشغولاً على صحتي أكثر من السابق.	
1	أني مشغول جدا ببعض المشكلات البدنية مثل الأوجاع واضطرابات المعدة والإمساك .	الانشغال على الصحة
2	أني مشغول جدا ببعض المشكلات اليومية ومن الصعب أن أفكر في أي شيء آخر.	
3	أني مشغول جدا ببعض المشكلات البدنية لدرجة أنني لا أستطيع أن أفكر	

	في أي شيء آخر .	
0	لم ألاحظ أي تغييرات حديثة في اهتمامي الجنسية.	فقدان الرغبة الجنسية
1	أنتي أقل اهتماماً بالجنس عن المعتاد .	
2	لقد قل الآن اهتمامي بالجنس كثيراً .	
3	لقد فقدت اهتمامي بالجنس تماماً.	

ثالثاً: ما الذي تعتقد أنك في أشد الحاجة إليه لجعل تعليمك في تركيا أكثر إمتاعاً وإرضاءً وإنتاجاً؟ يرجى ترقيم العبارات حسب الأولوية التي ترونها مناسبة من 1 إلى 10.

- الحصول على دخل مالي كافٍ () .
- أن تكون لغتي التركبية جيدة () .
- السكن مع شخص أو شخصين إن أمكن () .
- التمكن من الدراسة بهدوء في المنزل () .
- أن تكون صحتي جيدة () .
- إمكانية الحصول على الدعم النفسي بلغتي الأم عندما أحتاج إليه () .
- أن تكون حَالتي النفسية جيدة () .
- الحصول على عمل مناسب مع تصريح عمل () .
- أن يكون هناك اتحاد طلبية من نفس بلدي () .
- أن أستطيع الاتصال بعائلتي في جميع الأوقات () .

Ek 3: Etik Karar 1

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.06.2022-138955



T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu



Sayı : E-61923333-050.99-138955
Konu : 46/15 Mahmoud A. M. ELKURDI

09.06.2022

Sayın Mahmoud A. M. ELKURDI

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 01.06.2022 tarihli ve 46 sayılı toplantısında alınan "15" nolu karar ile Mahmoud A. M. ELKURDI'nın başvurusu **uygun** görülmüş ve karar örneği ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Bayram TOPAL
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Başkanı

Ek: Karar Yazısı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu :BSP52YBBKB Pin Kodu :18172

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd/ek-5783&eD=BSP52YBBKB&eS=138955>

Adres:Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan SAKARYA / KEP Adresi:

sakaryauniversitesi@hs01.kep.tr

Telefon No:0264 295 50 00 Faks No:0264 295 50 31

Bilgi için: Hanife Babacan

Unvanı: Birim Evrak Sorumlusu



Ek 4: Etik Karar 2

KARAR

15. Mahmoud A. M. ELKURDI'nın " Gelişmekte Olan Ülkelerden Türkiye'ye Okumak İçin Gelen Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Psikososyal Sorunlar. Sakarya İli Örneği " başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler sonunda Mahmoud A. M. ELKURDI'nın " Gelişmekte Olan Ülkelerden Türkiye'ye Okumak İçin Gelen Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Psikososyal Sorunlar. Sakarya İli Örneği " başlıklı çalışmasının Etik açıdan **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Mahmoud Ayman ELKURDI	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	İslam Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Sosyal Hizmet
Makale ve Bildiriler	
1. Güneş, Ö. Elkurdi, M. (2022). X, Y ve Z Kuşaklarının Evlilik Algısı. Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 8, Volume 15. 244-256.	